

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Égy évre 24 korona.
Égy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Égy évre 28 korona.
Égy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Öt-hatásos postai sor egyezer 20 fill.
minden következéskor 16 fillés.

Külföldi postai sor 46 fillés.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, október 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Baj a borreválto körül.
- Új alkotások.
- Tisza István beszámolója.
- Közeledés a békéhez.
- Embervérrel épült bérház.
- Eladják az aradi Széchenyi gőzmalmot?
- A Tisza-család.
- Ellentétek az új közkórház kérdésében.
- Tüntünk...
- Tanárok sérelmei.
- Aradi lövészgyűlések.
- Tarkaságok.

Tisza István gróf Aradon.

Arad, október 18.

Tisza István gróf, városunk országgyűlési képviselője ma tartja beszámoló-beszédét Aradon.

Tisza István gróf minden egyes nyilatkozata jelentős esemény a magyar politikai élet színterén, de sokszorozott jelentőséggel bír a magyar politikai világ eme legmarkánsabb alakjának nyilatkozata e pillanatban, amidőn a hazafias obstrukció romboló munkája következtében a magyar politikai élet ismét holtpontra jutott, amelyből a kivezető utat, borongó kedélyvel és szorongó szívvel keresi minden hazafi.

Három hónapja névszerű szavazások és egyéb praktikák akasztják meg a magyar törvényhozás munkáját, s a magyar parlamentben csak az juthat szóhoz, akinek az Eitner Zsigmondokból álló vitarendező-bizottság

kegyesen megadja a szót. A parlamentáriszmus eme rendszer mellett pusztán fűtővá degradálódott, s a törvényhozások tulnyomó részének eklatáns megnyilatkozásaiából kiviláglik, hogy az ország közvéleménye tulnyomó részében elítéli azt a rendszert, mely a házszabályok hiányainak felhasználásával igyekszik zavaros helyzetet teremteni, s a zavarosban halászni.

A régi obstrukciók még meg tudták a látszatot őrizni, annak harcosai vállalkoztak arra, hogy az élő szónak erejével győzzék meg az országot a küzdelmek igaz voltáról, ámde a mai obstrukció még arra sem vállalkozik, hogy az országot céljairól tájékoztassa, hanem a legsivárabb technikai eszközökkel akadályozzák a parlamentet a komoly munkában.

S most ebben a válságos időpontban, a midőn minden tényező tanács-talanul áll, s az egész ország elfojtott lélekzettel lesi a fejleményeket, érkezik közénk városunk képviselője, hogy kifejtse nézeteit a politikai helyzetről s tájékoztassa választóit arról az állásponttól, melyet az aktuális politikai kérdésekben elfoglal.

Joga ez minden képviselőnek, s kötelessége is.

Tisza István gróf azon államférfiak közé tartozik, akik soha el nem titkolták politikai hitvallásukat, soha sem járt álitukon, soha sem bujkált

hátulso ajtókon, ezért és ama nagy erkölcsi sulynál fogva, melylyel ez a kiváló férfiú bír, indokolt azon óriási érdeklődés, melylyel ez az államférfiú mostani politikai megnyilatkozása elé az egész ország tekint.

Hisz Tisza István gróf volt az első, aki rámutatott arra, hogy a mai házszabályoknak eddigi értelmezése mellett, az ország gépezetét, megállíthatja bármely elszánt kisdud csoport. A többségi elv érvényesítésének megakasztását országos csapásnak nevezte, egész politikai reputációját hozakötötte az obstrukció letöréséhez.

A nemzet akkor nem adott igazat Tisza István grófnak, de igazolta az ő politikáját az a korszak, mely az ő bukása után bekövetkezett, s mely az alkotmányos élet visszaállítása óta Magyarország legsivárabb éveit foglalta magában.

A koalíció maga volt kénytelen a házszabályokat megszigorítani, mert bár számbavehető ellenzéke nem volt, még sem tudott másként megbirkózni a fejét egyre felütő obstrukció nehézségeivel, dacára annak, hogy a horvátok hírhedt obstrukciójával szemben a házszabályok nem is kezeltettek valami tulságosan enyhe értelmezés alapján.

Most a véderőjavaslatok ellen folyik az obstrukció, azon véderőjavaslatok ellen, melyek megalapozásához a koalált pártok hozzájárulásával történtek meg az előmunkálatok, s azon

Tisza István faluja.

— Milyen az élet Geszten? —

*

Szinte minden országnak eleven, előresiető fővárosán kívül van egy másik fókusa is, ahol a tradíciók, a hagyományos törekvések, a megfontolt lendülései erők központja van. Biharország nincs híjjával ennek. Geszt ez a második középpont; Geszt az a hely, ahova tekint mindazok szeme, akik büszkén egy kis országnak mondják ezt a vármegyét; Geszt az a község, melynek léte, híre-neve szinte elválaszthatatlanul hozzá van tapadva ahhoz a földesurhoz, a kinek a neve fogalom, nemcsak Biharországban, de annak határán túl is, amint ezt szerte az országban bölcsen tudja mindenki. Akik a geszti akácok alatt jártak, érezték, hogy ennek a nagy embernek a keze alatt formálódott ott minden. Érezzük, hogy minden eltörpül és kimagaslik a kegyelmes ur szikár alakja. És szinte úgy tetszik, mintha csak azért volnának itt utcák egymásbaboruló fasorokkal, házak szép magyaros, faragványos ducaikkal, a templom árnyas gesztenyefák alján, fenn az éber kakassal, — minden-minden mintha azért lenne, hogy keretet adjon annak az egyszerű méltóságos homloku udvarháznak, amelyben a kegyelmes ur lakik. Még az emberek sem olyanok itt, mint más faluban. Valami különös magyar erő nyilatkozik meg még a közsönésükben is. Látszik rajtuk, hogy egy kivételesen nagy ember előtt tanultak meg kalapot emelni. Ha egy geszti magyar ránéz az

emberre s csak egyszerűen annyit mond: Jó napot kívánok! — még ezen az egyszerű dologon is megérik, hogy Geszt valami más hely, mint egy akármelyik falu és hogy itt ha bármiről fogunk beszélni, Tisza Istvánra terelődik a szó...

(A leveles láda)

Magyaros szíveségű urlember Tóth Mihály, a község jegyzője. Vele beszélget a tudósító, hogy megtudja mindazokat a dolgokat, amit a hivatalbéli uraknak itt a község házában kell számon tartaniok. Kérdezősködünk: vajjon a község multjából nem maradt-e fenn holmi öreg írás egyről-másról. Maradt. Pennaforgató, mészélő kedvű ember volt a mult század elején Nagy Sámuel, a helység nótáriusa, ő fogta írásba mindazt, amit még akkoriban összeszedhetett. Pergamenes fedelű a könyv. Az első lapon a következők olvashatók nagy kanyargós betűkből.

Fekete

Geszt Helység Krónikája

Készítette Nagy Sámuel

Helyiség nótáriussa

1827. 16. Martz.

Jegyzés: A Helység Ládájában tartason és a Fő Birák Házán kívül ne adódjon. Ebben a krónikában megírta nótárius uram, hogy a Fekete elnevezést megkülömböztetésül kapta a Helység a többi Geszt községtől, melyek az országban szanaszét vagynak. Az első írás, ami a községről említést tesz a nótárius

szertint 1401-ben kelt és ez nem más, mint Zsigmond király konfirmációs levele, melyet a geszti családnak adott vala. Ezt a levelet, írva lévén latin nyelven, később egy rugott borjuért fordította le magyarra a község.

A Tisza-családról 1761-ben esik először említés. Tisza László contractusa révén. Írva van ebben, hogy

Ágya, Czintye, Kisjenő, melyeket már ekkor Mária Terézia a vejének, a modenai hercegnek ajándékozta, ezért adattak cserébe kimutathatólag opcionáliter a Bihar megyében lévő camerális jószágok; így jött által a camerától Mezőgyán és Geszt Helviség a körülötte lévő pusztákkal, Bogyosztó, Vatyon, Iklód, Mátéháza, Kis-Geszt, Nagy és Kis Gyantával a Tiszaház Földesurasága alá. De a csere felbecsülésekor hiányosság találtatván, így jött hozzá Radvány, később Csegőd, Erdős puszták, Geszt is elvisehelhetlenné tartván, hogy esztendőnkint 3 napra szántani az ohomorogi határra kellett a Camera idejében menni, a változást örömmel vette.

(A krónika a Tisza-házról.)

Nyomat találjuk, Nagy Sámuel uram krónikájában nemcsak annak, hogy honnan és hogyan származott Gesztre a Tisza-ház, hanem azt is feljegyezte a nótárius, hogy miként keletkezett a geszti udvar.

1763. A Camera idején semmi udvarház nem lévén, az új uraság elfoglalta Ögye Házát, amely ott állott, hol most az udvari épület északi oldala van, idővel hozzáfoglalva még

választói jog érdekében, melynek megalkotására a koalíciót a paktum kötelezte, de a melynek megalkotásában a koalíció nem jutott tovább, mint-hogy annak törvényjavaslatát a többszörös szavazatok felvételével súlyosítva terjesztette a törvényhozás elé.

S bár a véderőtörvényekért folyik a küzdelem s azért a magyar politika kulcsát nem ez a törvényjavaslat sorsa képezi, hanem az a kérdés, hogy a magyar parlamentarizmus végre-valahára megszabadítható-e az obstrukció rákfénjétől s biztosítható-e végre ennek a sokat szenvedett országnak az egészséges és eredményes munka?

Tisza István grófnak álláspontját az obstrukcióval szemben ismeri az ország, de mindenki emlékszik arra is, hogy milyen nagy és milyen tiszteletreméltó volt ezen államférfiu a bukásában, amit esküdt ellenségei nyíltan is elősmertek.

S amikor ez a puritán jellemű, nagyszabású államférfiu eljön választói közé, hogy nyíltan, felemelt fővel hirdesse elveit, ez ünnepnap arra a környezetre, amelyben ez a politikai enunciació megtörténik.

Annál szomorubb az a törekvés, mely napok óta lappang bizonyos körökben, mely e politikai enunciaciót tüntetésekkel akarja megzavarni.

A szocialista párt az, mely lépten-nyomon hangoztatja, hogy ő a meggyőződés politikáját követi, s a szabad véleménynek, a szabad gondolatnak akar érvényt szerezni.

Kérdezzük már most, hogy Tisza István grófnak nincsen-e joga véleményét ugyanolyan szabadon hirdetni, mint bárki másnak? A szabadság szelleme lengi-e át azt a politikai irányt, mely az ellentétes véleményt nem leküzdeni, hanem terrorizmussal elfojtani óhajtja?

Hisszük és reméljük, hogy Aradváros polgárságának tradicionális hig-

gadtsága és épen liberalismusa csirájában elfog fojtani minden disszonáns hangot, melyet bizonyos helyről a mai napba belevinni óhajtának.

A beszámoló beszéd elé Aradváros higgadt és gondolkozó polgársága nemcsak érdeklődéssel, de teljes bizalommal is tekint, mert Tisza István gróf politikai multja, törhetetlen fajszeretete és céltudatos energiája bizonyára meg fogja találni és meg fogja jelölni azt az utat, melyen az országot a mai sivár helyzetéből ki-vezetni lehet.

Hisszük és bizunk benne, hogy ez az ut olyan lesz, melyen Magyarország sarkalatos szabadságjogainak és alkotmányának biztosítása mellett egy boldogan fejlődő modern Magyarország felépíthető lesz s hiszük és bizunk benne, hogy eljövend még az az idő, amelyben a választójogi reform megalkotásánál azok lesznek Tisza Istvánnak legteljesebb hívei, kik ma a legádázabb ellenséges érzellemmel vannak iránta eltelve, mert mindig megbízhatóbb az a politika, mely kevesebbet ígér, de azt beváltja, mint az, mely a tömegek kegyein k hajhászatában mindent megígér, de semmitsem tart be.

A közelmúltban voltak ilyen példák. Szeretettel köszöntjük körünkbe érkező nagynevű képviselőnket s bizunk benne, hogy az általa kifejtendő politikai irány a haza javát fogja szolgálni.

A huskérés. Fővárosi tudósítónk jelenti: A huskérés tárgyában ma délben a képviselőházban tanácskozás volt, amelyen részt vettek: a kereskedelemügyi minisztérium ideiglenes vezetőjével megbízott Lukács László pénzügyminiszter, Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, Kazy József és Ottlik István földművelésügyi államtitkárok, a kereskedelemügyi minisztérium részéről Lers Vilmos és Kelety Dénes miniszteri tanácsosok, Darvay Károly ál-

lamvasuti igazgató, továbbá a földművelésügyi minisztérium részéről még Róth Lóránt miniszteri tanácsos és György Lóránt osztálytanácsos.

Baj a borralaló körül.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 18.

Egy egy adag technika, véderővita és interpelláció töltötte ki a mai ülést. Návay Lajos elnököt s négy kérvényt mutatott be, melyekre az obstruktorok holnapra halasztott névszerinti szavazást kértek. Azután a napirendből egy névszerinti szavazást intéztek el a Ház s fél tizenkettőkor átért a véderőjavaslat tárgyalására.

Jármay Béla nem fogadja el a javaslatot, mivel nem az önálló hadsereg, hanem a közös védelem alapján áll. Azokért az óriás terhekért, melyeket a javaslat követel, semmi ellenszolgáltatást nem nyújt. A reformmal járó terhek sokkal nagyobbak, mint azt a kormány kimutatja. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a reform már a jövő esztendőben nem négy és fél millió, hanem ötvenegy millió többletadást okoz. A legnagyobb hiánya a javaslatnak, hogy a magyar nyelv érvényesülésének semmiféle előhaladása nincsen benne. A huszesztendő hadsereg körüli harcok után, amely meg tudták akadályozni a hadsereg a nemzet érdekei ellen való intenzív fejlesztését, valóságos szegény volna, ha most a hadsereg mindent megkapna, anélkül, hogy a nemzetnek valamit is adna. Határozati javaslatot nyújt be, mely a véderőreform terheinek leszállítását kívánja.

Főlegkor az interpellációkra tért át a Ház.

Csemez István a községi közmunkák összeírása körüli hibákra hívta föl a belügyminiszter figyelmét: s mielőbbi orvoslást kíván.

Ráth Endre a bíróságok, ügyészségek és segéd- és kezelőszemélyzetük fizetésének kintalása, illetve fölvétele körüli rendellenességek megszüntetése dolgában interpellálta az igazságügyminisztert. Most az a rendszer, hogy a

két taxás teleket, a Varca Mihályt, hol most a palota áll és ifj. Bagdi Ferencét, hol most a szilfaerdő áll. Később Tisza Háznak a Zseldos Józsefnéét, Tisza László Ur maga írása és Peczeyje alatt kiadott Contractussa szerént a Helység a Kis Geszti, Bogyozlóházi egész Vályoni és Iklódi-féle Bagócsi 1/4. pusztákért magok határával egybe áronába fizet 100 (száz) K. forintokat, 1 fejős tehenétől 1 iocce vaját, 1 sertéstől 2 garast, minden terméshől, méhből, bárányból 9-adat, 2 ezer kéve nádat, uraság fűjéből 10 öl szénát kasszálnak, behordanak...

És így tovább. Végül: a községek egy-egy hetest adnak az udvarba.

Már ebből a krónikából is látszik, hogy a helység sorsa, élete a Tisza házzal van összeforru. Róluk esik ez öreg írásokban a legtöbb szó. Pedig feljegyezte Nagy Sámuel uram a vén asszonyok pletykáit, mende-mondáit is, történetesen föl van írva az is, hogy egy bizonyos esztendőben, egy bizonyos nevezetű asszony egy bizonyos nevezetű férfival a juhászok kinn a birkanyomáson úgy látták... Sajnáljuk, hogy még sem írhatjuk le, mint látták a juhászok a geszti menyecskét, mert olyan szép magyaros hasonlatot kanyarított le a nótárius, hogy kár ennek a szép kifejezésnek veszendőbe menni.

(Nagyközség, mint körjegyzőség.)

Gesztnék van egy külön közigazgatási nevezetessége. Az országban kevés hasonló esetet lehetne találni. Nagyközség Geszt, de azért körjegyzőség is. Történt ugyanis, hogy Atyás és Marcináza szomszédos községek nehézu-

találtak a jegyzőtartást s egyre könyörögtek a kegyelmes urnak, hogy csatolják őket a geszti jegyzőséghez.

— Még utoljára gesztiéknak akarnának lenni! — mondották feltékenyen a geszti magyarok.

Végül is elvállalta azonban a község a két falut, de azzal a hangoztatással, hogy nagyközség jellegét épségben tartja. De nem hiában vágyakoztak a szomszédok a gesztiékkal való rokonságra, mert Geszten mintaalapot uralkodik. Szinte példája ez a falu annak, hogy miképen alakul ki egy aránylag egészen kis község, ha azt kifogástalanul vezetik. A lakosság száma 1835. tíz évvel ezelőtt 1629 volt. Maroknyi falu, azonban egymást érik az építkezések, az újabb intézmények.

Új községházat építettek, most építenek egy pompás orvosi lakot, külön rendelő épülettel. Ártezi kutat furatnak, betonjárdát huznak a házak elé.

A közköltő mindössze 59 1/2%. A lakosság általában rendezett viszonyok között él, kizárólag földműveléssel foglalkozik. A község fejlesztésétől nem idegenkednek, a képviselőte tület rendszerint örömmel fogadja Tóth Mihály jegyző javaslatait. A jegyzőt különösreppen szeretik a községben, annak idején egyhangulag választották. Kedvelt ember a faluban P. Tárnok János, a bíró is. A Tárnok család — Nagy Sámuel uram krónikája sze int — szinte a helységgel egyidős.

Ne felejtjük, a képviselőtestületnek tagja Tisza István gróf is, aki ha itthon van, el is jön a tanácssterembe és együtt tárgyal gazd-uramékkal.

A falu népe mind egy szál református. Virágzó szép iskolát tart fenn a felekezet, a községet nem terheli az iskolatartás gondja. Az egyház most kibővíti, magnagyobbítja az iskolát. A templomba 3 új harangot öntettek most a hívek Ö.ezer koronába került. Tisza István hozzájárult tekintélyes összeggel. Nemrégiben tették föl az új harangokat. A fiatal gróf volt ott a harang feltételénél.

Pompás óvoda van a faluban. A Tisza Kálmán-óvoda. Édesatyja emlékére alapította ezt az óvodát a gróf. Demeter Irma az óvodó. A vizsga minden évben nagy ünnepség és jelen van a grófi család minden tagja ekkor.

(A kegyelmes ur legelője.)

Föld, az nem igen jutott a gesztiéknak. Tízezer katasztrális hold földből mindössze 1500 hold a gazdáké. Így különösen legelőjük nem volt. A gróf segít ezen esztendők óta már. Van a falu alatt egy ezer holdas legelő, ezt adta ki a falusiaknak kedvezményes haszonbérért. És megengedte, hogy a föld egy darabját feltörjék, bevéssék, hogy ebből a jövedelemből fizethessék a haszonbért. Utóbb aztán annyira jövedelmező most már ez a föld, hogy a fele jövedelemből is kifutja a haszonbér és megmarad a legelő.

A községnek és az egyes embereknek nagy jötevője a gróf. Minden ember száján az ő dicsérete van. Még koldus sincs ebben a faluban, mert ha már egészen elesett valamelyik ember, a gróf konyháján kap ebédet. Geszti ember nem megy koldulni.

Külön kellene írni a geszti hitelszövetkezetéről. Nagy barátja ennek a szövetkezet-

tisztviselők a szolgálatait küldik a fizetésükért s ez mindig néhány korona levonással jár. Ezt meg kell szüntetni.

Szekely Ferenc igazságügyminiszter azt feleli, hogy ha a tisztviselők fizetésük számfejtésénél nem maguk jelennek meg, tényleg törtenhetnek egy két koronás különbségek, amit azonban maga is elkerülendőnek tart. A dolgot meg fogja vizsgálni.

Ráth Endre és a Ház tudomásul veszi a választ.

Kovács Gyula a pénzügyminiszterhez intézett interpellációjában azon panaszkodott, hogy az alkohol pótlódójának fölemelésére vonatkozó miniszteri rendelet oly későn jelent meg a Pénzügyi Közlönyben s több községben is oly későn tették közzé, hogy a termelők elkésztett bejelentéseinek megbírásgolása jogtalan.

Ezután Muszár Károly intézett interpellációt a miniszterelnökhöz a tegnapi építkezési katasztrófa miatt. Ezt és a miniszterelnök választását lapunk más helyén közöljük.

Mintán a Ház a választ tudomásul vette az ülés véget ért.

Az új kereskedelmi miniszter. *Budapestről* jelentik: *Beóthy* Lászlónak kereskedelmi miniszterré történt kinevezéséről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap holnapi, csütörtöki száma közli. Az új kereskedelmi miniszter a jövő hét hétfőjén fog Bécsbe utazni, hogy a király előtt a hivatalos esküt letegye és szerdán veszi át a minisztériumának vezetését. — *Pécsről* jelentik: A pécsi kereskedelmi és iparkamara tegnap tartott közgyűlésén elhatározta, hogy *Beóthy* László kereskedelmi minisztert hivatalba lépése alkalmából a legmelegebben üdvözi és bizalommal várja tőle, hogy a kereskedelem és ipar érdekeit fokozott mértékben fogja szíven viselni.

A közös pénzügyminiszter a királynál. *Burián* báró közös pénzügyminisztert ma mint Bécsből jelentik, ő felsége külön kiballgatáson fogadta.

nek Tisza, de nemcsak szavakkal. Ő maga részt vesz a szövetségi ügyeinek intézésében. A szokásos félévi vizsgálatnál napokig vizsgálja a könyveket. Ellenben a fogyasztási szövetségeknek nem barátja. És érdekes, hogy azért ez is van Geszten. Talán az egyetlen valami, ami nem a gróf kedvére van.

Egy ideig csak megvoltak a gesztiak a maguk szűk határai között, most azonban már nem fér a falu a faluban. De merre növekednek a község, mikor körül a gróf ezerholdjai fekszenek. Jöttek szocialisták is, a kik földosztásról beszélnek, de ezeket hamarosan elkergette a geszti magyar. És megtalálták a módját, hogy merre terjeszkedjenek.

A szalontai határ a falu aljáig ér. Itt vásároltak össze a gesztiak minden földet. Ezen a részen egész házsorok keletkeznek. A geszti ember nem megy sem Amerikába, sem más faluba. Inkább a szántóföldekből csipkednek most házhelyeket, de a világér innen valakit el nem lehetne csábítani. Hogyisne! mikor Tisza István gróf is itt lakik...

(A kastély.)

Bejártuk a falut, ismerjük a falut s most átmegegyünk a templom mögött az árnyas utcáson. Bokros lombok mögül magas, ducos tetejű udvarház tekint felénk.

— Ez az udvar, — mondta a kapuban a geszti ember.

A geszti kastély és a Tisza-család geszti-uradalma a tizenharmadik század második felében jutott a Tisza birtokába. Azelőtt Bo-

Uj alkotások.

— **Park az ótemető helyén — Városi kölcson Gáj fejlesztésére. — A költségvetés a hármás-bizottságban. —**

— *Az Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 18.

A jövő évi költségvetésről ma délután a hármás bizottság is tárgyalta. *Varjassy* Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében. A lanya érdeklődés, amely az ülés iránt megnyilvánult, azt bizonyítja, hogy a törvényhatóság tényleg nem érdemel más költségvetést, mint amelyet a tanács eléje terjeszt. Sívár és léleknélküli számtenger. A polgármester maga is érezte, hogy valamivel igazolni kell a büdzset megdöbbentő sablonosságát és azért, megnyitván, kijelentette, hogy a jövő évben már remélhetőleg abban a kellemes helyzetben lesz, hogy a város anyagi helyzete valami alkotást is megenged a tanácsnak.

A bizottság általánosságban, vita nélkül, elfogadta *Kilényi* János főszámvevő előterjesztését és azt javasolja a törvényhatósági bizottságnak, hogy 1912-iki évben 76 százalék pótdadót vessen ki.

A részletes tárgyalás során több figyelemreméltó felelőadás történt, amelyek következtében azonban nagyjából a költségvetésben változás nem esett. Csak két olyan javaslat hangzott el és vált határozattá, amelyek bizonyára a polgárság legszélesebb rétegeiben találkoznak osztatlan helyesléssel.

Adler Andor indítványára kimondotta a hármás-bizottság, hogy a régi temető helyén parkot létesít. Az az egyhangú helyeslés, mely az indítványozó szavait kísérte bizonyítja, hogy minden aradi ember szívéből beszélt a felszólató, aki rámutatott arra a pusztulásra, mely a Baross-parkot érte a kulturpalota építése által. Visszhangra talált a javaslat indokolása is. *Adler* ugyanis *Jausennek*, a berlini városrendezési szakértőnek, a most Budapesten időzőt és a főváros építéséről eléző kritikát mondott építészek kijelentéseire hivatkozott és rámutatott arra, hogy Aradon is kevés a park, mert itt is minden talpalatnyi helyet beépítenek és levegőről nem gondoskodnak, sőt az új építé-

zeti szabályzat még kedvezőtlenebb viszonyokat teremt. A régi temető helyének parkozása által a város igen hasznos szolgálatot tenne a polgárságnak, amely mindannyiszor hangos panaszra nyitja ajkát, valahányszor egy előfát kipusztítanak, tehát nagy szeretettel viseltetik a parkok iránt. A temetőnek sétatérre való átalakítását különben már régebben elhatározta a város és most már idősezt, hogy a határozatot végre is hajtsák. Javasolta, hogy a költségvetésben a park-fenntartási tétel felemelését kérje a bizottság a közgyűléstől.

A javaslat általános tetszéssel találkozott és *Löcs* Rezső gazdasági tanácsnok kijelentette, hogy a park tervei és a költségvetés is készen vannak. Harmincezer korona a költség és a park alapnak huszonnyolcezer koronája van erre a célra. Minthogy a jövőre már amugy is a városi kertészet látja el a városban a fásításokat, mert a fejlődése és a közönségnek a kertészet iránt megnyilvánuló nagy eszinpátija ezt lehetővé tette, a még hiányzó kétezer koronát sem kell a költségvetésbe beállítani. A park létesítése így a város közönségét nem terheli.

A bizottság egyhangúlag kimondotta az ótemető helyének parkozását.

A másik igen jelentős határozatot *Nesner* Aladár javaslatára hozta meg a bizottság. A „kövezés” tételénél szólalt fel és azt mondotta, elérkezettnek látja az időt, hogy végre a város *Gáj* érdekében és tegyen valamit. Az utak rosszasága, a világítás elégtelensége olyan, hogy ez a városrész valóban Arad legbeteggebb testrészének nevezhető. Azt javasolja, hogy már a jövő évi költségvetésben vegyen fel a törvényhatóság négyezer koronát az utcák fokozatos rendezésére és egy határozott utca fejlesztési programot készítve ezt a tételt mindaddig hagyja meg, míg *Gáj* utcái rendbe jönnek. Határozza el továbbá, hogy a világítást legalább a főutakon megfelelőleg kiterjeszti.

A legmelegebb pártolásban részesítette ezt a javaslatot *Varjassy* Lajos polgármester, de a módosítását kérte. A mérnöki hivatal utasítások már most — ugymond — hogy a gáji utcák rendezési tervét sürgősen készítse el és azt a törvényhatóság a költségvetéssel egyetemben tárgyalhassa és a jövő évre a rendel-

rosjenőn voltak a Tisza-birtokok s csak hosszas pörlekedés után sikerült az ősi birtok helyett Geszten adományt szerezniük, mely azóta állandóan a Tisza-család kezében van. A biharmegyei geszti uradalmat a donacio első birtokosa, Tisza László cs. és kir. kamarás, biharmegyei követ hozta rendbe s ő építette a geszti kastélyt is. A geszti kastély a tizenharmadik században és a tizenkilencedik első felében földszintes, egyszerű nemesi kuria volt. Fölépíttetése után Tisza László költözött bele családjával, majd fiának, Tisza Lajosnak az erdélyi *Teleki* Juliánával való házassága után az új pár és ennek gyermekei vonultak be a geszti kastélyba. Geszt ekkor az időben már központja lett a biharmegyei nemesség társadalmi életének s ott végbemenő kedélyes és vendégszerető életet csak a negyvennyolcadiki forradalom vágta ketté egyidőre. A Tisza-család férfitagjai a harctéren, vagy a hivatalban szolgálták a nemzeti ügyet s míg Kálmán, a későbbi miniszterelnök a forradalmi kormány kultuszminisztériumában fogalmazói állást vállalt, Tisza László a harctéren kereste a dicsőséget. A moori csatában azonban olyan veszedelmesen megsebesült, hogy szolgálatképtelenné vált s majdnem az egész időt válságos betegségeben töltötte. Anyjának önfeláldozó ápolása megmentette ugyan az életnek, de a forradalom után a Tisza-fiúk csak az ötvenes évek közepéig tartózkodtak a geszti kastélyban, mert az osztózkodásnál Geszt Tisza Kálmánnak jutott. Testvérei közül Domokos korán elhunyt, László megnősült, Lajos pedig tanulmányai folytatására indult, úgy hogy az ötvenes években a szülők lakták leghuzamosabban a

kastélyt, majd az apa és anya halála után Tisza Kálmán költözött bele, aki családját is itt alapította meg.

A geszti kastély ekkor kezdett némi változásokon átmenni. A földszintes épületet Tisza Kálmán átalakíttatta és középre egyemeletes részt töltött be, melynek két szárnyában a kastély földszintes részei végződtek. Az 1859-iki protestáns patens kibocsátásakor mozgalmas élet verte fel a kastély csendjét egyidőre. A protestáns egyház vezéremberei ugyanis itt gyűltek össze a Tisza Kálmán vezetése alatt, hogy a patensre adandó emlékirat ügyében tanácskozzanak. Eltűnő epizód volt azonban ez a geszti kastély történetében, valamint az a másik nevezetesség, hogy *Arany* János, mint a Tisza Domokos nevelője, több hónapot töltött a kastélyban és az ő számára külön berendezett parkbeli lakban, mely ma is eredeti állapotában megvan. Tisza Kálmán házassága után az uradalmat még inkább rendezte, a kastély azonban eredeti voltában maradt továbbra is s így vette át Tisza István gróf, aki 1885 óta, mint új tulajdonos költözött bele. De ekkor is, a Tisza Kálmán virágkorában, a politikai élet vezető férfainak állandó találkozója volt nyaranta a geszti kastély s nem egy fontos elhatározásnak vált színhelyévé. Huzamosabb időre Tisza Kálmán és felesége akkor költöztek Gesztre, mikor a Tisza-kormány lemondott és az öreg generális a közlegényi sorba visszalépett. A gazdálkodást és a háztartást továbbra is Tisza István gróf és neje vezették a birtokon, Gesztennek és a geszti kastélynak Tisza István politikai szereplése óta ismét felújult a régi híressége.

kezésre álló 3000 koronát a költségvetésbe már beállithassa. A tanácsot pedig utasítja, hogy Gáj rendezésének rendszeres programját terjessze a közgyűlés elé és erre a megfelelő költséget a törvényhatóság vegye fel. A bizottság egyhangúlag fogadta el a polgármester előterjesztéseit. A költségvetés többi tételénél módosító indítványok, vagy javaslatok, nem történtek.

Talán századszor utasította a bizottság a főszámvevőt, hogy a város üzemének költségvetéseit ne olvassa be a háztartási büdzsétbe, mert így nem nyer tiszta képet a törvényhatóság afelől, vajjon jövedelmeznek-e a városi vállalatok, vagy pedig veszteséggel járnak és ha igen, mi az oka ennek? Nesnera Aladár, Szathmáry János és Schvarcz Zsiga a „kerteszet” tételénél hozták szóba ma újból a törvényhatóságnak ezt a kívánságát és arra kérétek a főszámvevőt, hogy valamennyi városi üzemenél, így a kertészetnél is, csak a végeredményt tüntesse ki az adminisztráció költségeit magában foglaló büdzsétbe. Ha haszon volt az üzemenél mint bevételt, ha veszteséggel záródik, akkor mint szükségletet, mert a tényleges költségvetés csak a közigazgatási tételeket tartalmazhatja.

A bizottság kimondotta, hogy a kertészeti üzemet szétválasztja az adminisztrációtól. A főszámvevőnek azt a felvilágosítást, hogy az autóbussz üzemre vonatkozólag ezt csak akkor teheti meg, ha annak szabályrendeletét átdolgozzák ily irányban, a bizottság tudomásul vette.

Az önkéntes tűzoltó testület segélyét, Sarlot Domokos főkapitány felszólalása folytán, az eddigi hatezer koronáról hét ezerre emelte a bizottság, mert automobil javításra van szükség.

A városi alkalmazottak betegsegélye és baleset elleni biztosítása címén tízezer korona volt a költségvetésbe állítva. Hatezer koronát követel az aradi betegsegélyző pénztár az elmúlt évekért és négyezer korona a jövő évi tagjárulék.

— Minthogy még az az elvi kérdés sines eldőntve — mondotta Nesnera Aladár — vajjon a város köteles-e alkalmazottait a pénztárba beiratni, javaslom a 6000 korona törlesztését. Az állami alkalmazottakat a miniszter kíratta, mert az állam ugyanugy gondoskodik róluk betegség esetén, mint a pénztár.

Sarlot főkapitány egy erre vonatkozó szabályrendelet alkotását tartja szükségesnek, mert ha ezt a miniszter jóváhagyja, ezzel jogalapot teremt és a pénztár nem kereskedhetik a város ellen, noha a Kuria már egyszer kimondotta, hogy a városi alkalmazottak a pénztár kötelezett tagjai.

A tételt törölték.

Az árvaház sorsa iránt érdeklődött Schware Zsiga, aki azt kérdezte a polgármestertől, vajjon miért küldötte ki a gazdasági szék a bizottságokat a lelenygermek sorsának tanulmányozására és miért kellett arról a bizottsági tagoknak jelentést tenniük, ha a tanács ezt nem veszi figyelembe és a költségvetés tanúsága szerint az árvaház kérdését még a jövő évben sem viszi dűlőre.

A polgármester kijelentette, hogy a tanács még nem kapta meg a jelentéseket és így nem tudja, vajjon a mai rendszer jobb-e vagy a családi nevelés szisztémáját honosítsa meg. Lócs tanácsnok azzal nyugtatta meg a bizottságot, hogy a kérdés még nem érett meg, mert mielőtt az árvaház bezárását elhatároznák, tudni kellene milyen célra használják ezt fel.

A szegényházi ápoltak ellátásának díjait tíz százalékkal emelték.

Nagy Kálmán a vámszedők lakbérének emelését kérte, mert 200 koronáért Aradon lakást nem kapni.

A polgármester azt javasolta, térjenek napirendre a kérdés felett, mert a tisztviselők önértetét is kell, hogy sértse, ha most újból fizetés rendezéssel zaklatnák a közgyűlést.

A többi kiadási és bevételi tétel változatlan elfogadását javasolja a bizottság a törvényhatóságnak.

Tisza István beszámolója.

Arad, október 18.

Tisza István gróf aradi beszéde iránt országos az érdeklődés attól a naptól kezdve, amidőn híre terjedt az október 19-iki beszámolóknak. Politikai barátai és politikai ellenfelei egyaránt élénk várakozással vannak eltelve a kiváló államférfiu nyilatkozatai iránt. Ez az érdeklődés már megvolt, mielőtt a szociálisták megkezdtek a fenyegetést, tüntetésbeigérést Aradváros képviselője ellen. Természetes, hogy a szociálista kifakadások mit sem változtattak a politikusok és a komoly választópolgárok érdeklődésén, amely abban az arányban növekedett, amint a beszámoló napja közeledett. Ma, a beszámoló előestéjén pedig kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy a szociálistapárt tüntetészándéka, amelylyel Aradváros választópolgárságának és képviselőjének ünnepi hangulatu találkozását meg akarta zavarni, máris kudarcot vallott. A nagy garraal bejelentett általános munkaszünetből nem lesz semmi.

Hasztalan iparkodott az aradi pártvezetőség keresztülrészakolni a beszámoló napjára az általános munkabeszüntetést és egész napos Tisza ellenes tüntetést. A szakszervezetek ugyan hétfőn elhatározták, hogy hozzájárulnak a pártvezetőség határozatához, de a szervezetekbe tartozó munkások túlnyomó többsége nem akarja dologtalanul elpocsékolni a napját. A beharangozott „vörös csütörtök” tehát szürke csütörtök lesz a szociálisták számára. Az esetleg mégis megnyilvánuló tüntető hajlandóságokat pedig a rendőrség a legerélyesebb intézkedésekkel fogja a megengedhető határok közé szorítani.

De különben is előrelátható, hogy nem lesz nagyobb zavar. A munkásság érettebb, komolyabb része egyáltalán nem hajlandó belelovaltatni magát réndbontásba és az erre kapható töredék esetleges kísérletei nem tehetnek számot azzal a lelkesedéssel szemben, amelylyel az aradi választópolgárság többsége képviselőjét várja.

A munkapárt végrehajtó bizottsága ma este tartott ülésén az utolsó előkészületeket is megtette a holnapi eseményekre. A már multkor közölt programmon nem változtattak semmit. Miután Tisza érkezésénél nem lesz hivatalos fogadtatás, nem is lesznek a pályaudvaron üdvözlések. A végrehajtó-bizottság tagjai azonban gondoskodnak arról, hogy a reggel érkező Tisza István gróftól, továbbá az Aradra érkező képviselőket szállásukra kalauzolják.

Tisza István gróf a délelőttöt a Központi-szállóban tölti, ahol délelőtt 10 órától délig fogadja a jelentkezőket. Akik Tisza elé valamely kérelemmel óhajtanak járulni, ezt a Központi-szállóban Krenner Zoltán dr.-nak jelenthetik be. Egy óraker a vendégek étlap szerint ebédelnek a szálloda télikertjében. Délután 3 óraker lesz tudvalevőleg a beszámoló a nyári színházban, ahová Tiszát küldöttség hívja meg. Este 7 óraker a Fehér Kereszt-szálló télikert-

jében lesz a bankett. Hogy Tisza István beszámolóján résztvevő munkapárti képviselők a banketten résztvehessenek, este tíz és tizenegy óra között induló különvonaton térnek vissza a fővárosba.

Tisza István gróftól holnapi beszámolója alkalmával a munkapártnak mintegy ötven tagja fogja Aradra elkísérni. Eddig bejelentettek lejövetelüket: Almássy László, Bogdán Zsivkó, Bornemissza Lajos, Czerny Karoly, Darvai Fülöp, Desbordes Ernő dr., Farkas Pál, Farkas Zoltán, Gerliczy Ferenc báró, Gueth Gyula, Haydin Imre, Hegedüs Kálmán, Herczeg Ferenc, Háromy László, Hoványi Géza, Kállay Tamás, Kenedi Géza, Kiss Ernő, Madarassy-Beck Gyula báró, Márkus László, Mándy Sámuel, Miskolczy Imre, Montbach Imre, Nagy Sándor, Nemess Zsigmond, Nemesny Minály, Péscha Miklós, Radvánszky Antal báró, Radnik Gábor, Szabó János, Szász Pál, Szojka Kálmán, Sztankovánszky Imre, Tagányi Sándor, Telegdy József, Vadász Lipót, Wittmann János képviselők, Visy László főispán és még többen.

Többen már ma este megérkeztek, de a vendégek zöme holnap reggel jön Aradra.

A Magyar Távirati Iroda egy nagyváradi jelentés alapján azt a hírt közölte, ma esti kiadásában, hogy Tisza István automobilon Szalontán át meg ma este Aradra utazott. Ez a hír nem egyéb mint élénk fantázia születte hazugság.

A fővárosi sajtó részéről rendkívüli érdeklődés nyilvánul a beszámoló iránt. Igen sok lap munkatársat küldött le Aradra, a többiek pedig megbízták itteni tudósítóikat, hogy a beszámolóról részletesen referáljanak. Eddig a következő fővárosi hírlapírók érkeztek meg: Milotay István, a Budapesti Hírlap, Roor Rózsa a Magyar Hírlap, Róna Lajos a Nap és Paizs Ödön a Budapest munkatársa. Holnap reggel és délelőtt még igen sok hírlapíró érkezik, így a Magyar Távirati Iroda, a Budapesti Tudósító, a Pester Lloyd és más lapok tudósítói. Az aradi telefonközpont rendkívüli előzékenységgel fogja szolgálni a sajtó munkasait, a kereskedelmi miniszter felhatalmazására két különvonalat bocsájt az Arad-Budapest között telefonáló újságírók rendelkezésére és minden felszólításukat soron kívül intézi el.

Tisza István gróf beszámoló beszédének meghallgatására belépő-jegyek már csak csütörtök délelőtt 10–12-ig a „Fehér Kereszt” I. emelet 3. számú szobájában adatnak ki. Csütörtök délután jegyek nem adatnak ki. Itt említjük meg, hogy a rend fenntartása céljából a nyári színházhoz csak belépőjegygel engedik a közönséget.

A névre szóló belépőjegyeket eddig mintegy ezer választópolgár vitte el. A bankett rendező-bizottság felkéri mindazokat, akik Tisza István gróf tiszteletére e hó 19-én este 7 óraker a „Fehér Kereszt”-szálloda télikertjében tartandó társasvacserán részt óhajtanak venni, sziveskedjenek a részvételi jegyet holnap, csütörtök délelőtt 10–12-ig a Fehér Kereszt szálloda 3. sz. szobájában kiváltani. Egy teríték ára itallal 5 korona.

A rendező-bizottság ezuton közli, hogy a rendezői karszallagok, valamint hírlapírói jelvények (holnap) csütörtök délelőtt 10–12-ig a „Fehér Kereszt”-szálloda 3. számú szobájában adatnak ki.

Tisza István gróf

Arad város képviselője.

A Tisza-család.

— Intim följegyzések. —

A Tisza-családnak száz év óta többször volt döntő és vezérszerepe a magyar közéletben. Nem is esoda tehát, hogy nemzedékek ajkán, meggyőződésében súlyos fogalomná jegecesedett a Tisza név. Nagyapa, apa s a geszti önkéntes remeteségéből ismét a politikai küzdőterre lépett Tisza István gróf, mindnyájan vezéregyéniségek, a kiknek nevére táborok esküdtek hűséget vagy adáz harcot.

A nagyapa borosjenői Tisza Lajos, az udvarnak teljes hatalmu biharországi adminisztrátora, az öreg megyeház tanácsterméből karddal, fokossal verette ki a vármegyei kevély nemesek ellenzéki táborát és a rettegett főur vas kormánypalcájának nyögve hajlottak meg a bihari kurucok... De, mikor a szabadságharc után a császár váradi elöljárja részéről valamiféle kicsinyes bántódás érte Tisza Lajost, mint váradi háziurat, többé sohasem tette be lábát Váradra, váradi kuriájába... Még az udvari politikát tudta szolgálni, de már a császár baloskezű szolgálait közléről sem szenvedhette a vaspalcás kényur.

A boidogult Tisza Kálmánt öreg hajszállás választotta el, hogy a császár emberei mint „lázáddóval” bánjanak el vele. Az emlékezetes patensforradalom idején, mint a szalontai református egyházmegyének fiatal, de nagytekintélyű kurátora, tevékeny részt vett, vezérszerepet vitt a helvét hitvallású tiszántuli egyházkerületnek a debreceni kistemplomban megtartott ama történelmi nevezetességű gyűlésén, ahol Hanke császári biztos császári urának feloszlató parancsával teljes kudarcot vallott, mikor az Isten házában felvágta kalpagját és bizakodva — a kivezényelt szuronyoknak és ágyuknak erőszakos hatalmában — így szólt:

— Ó felsége a császár nevében e lázító gyűlést, a ráruházott hatalomnál fogva fölloszlatom.

Balogh Péter, az öreg püspök, a gyűlés sorsát eldöntő rögtönzéssel feleli vissza:

— Én pedig az én Uram Istenem nevében a gyűlést ezennel megnyitom...

Az akkor még fiatal Tisza Kálmán vezérférfia és előkészítője volt ennek a történelmi nevezetességű és súlyos gyűlésnek s nem a megrökönyödött

batalmon mult, hogy Tiszát, mint lázítót, ítélet elé nem állították... A nemzet kitörésétől riadt vissza a császári hatalom.

Apai nagyanyja után az ő Teleki gróf családdal verokon Tisza. Leszármazója annak a tölténelemben híres, nagy Teleki Mihály grófnak, aki jó Apafi Mihály fejedelem uralkodása alatt Erdélynek kancellárja és a magyarságnak első államférfia volt.

De ugyanez időben szerepelt Erdély történetében atyai agról való őse is Tisza Istvánnak, mint főispán és több ízben kiküldött török követ. Erről az ősről borosjenői Tisza Istvánról Haller Gábor (1663-ban) így irt Apafinak:

— Az Tisza uram discursusának mennyire kellesék Nagyságodnak helytadni, ez dolgok naponként világosítják. — közmagyar szó, Kegyelmes Uram: minden botnak végén a feje, nemcsak eleit, hanem utóját kell nézni a tanácsnak; könnyű feltalálni némely serény elmének a dolgot, de annak eleit, közepit és végit megfontolni megért elmétől lehet, ennélkül pedig veszedelmes a serénykedő elme; melyhez képest, mely gyengén állanak most a dolgaink, igen tapogatóva kell cselekedni, — tudniillik némely a törökkel tisztázandó dolgok foroghat szében!

A mit Haller Gábor 1663-ban irt az István gróf hasonló nevezetű őseről, az István gróf miniszterelnöki pályafutására is illik. István gróf sem vette akkor számításba, hogy minden botnak végén a feje...

Édesanyjai ágon sem közönséges családok leszármazója Tisza István. Nem a címekre értem a közönséges szót. Századok fénye ragyogja körül az Európa hadi és udvari történelmébe beiktatott Dégenfeld-Schomburg grófi címet. E névnek, címernek a magyar földön meggyökeresedett viselői is igazán érdekesek, érdemesek.

Az a déleg Dégenfeld-Schomburg gróf vértesskapitány, a ki a meséshírű és mesésvagyonu magyar nábohnak, bökönyi Bekk Pálnak Paula leányát nőül vette, a magyar közéletre kiváló főuri családnak lett megalapítója a Hajduságon Református egyházuk és magyar hazájuk iránti hűség, áldozatkészség jellemezték és jellemzik ma is Dégenfeld-Schomburg kapitány leszármazóit, aki a bök-

könyi nábob Paula leányával, a nép kedves emlékezése szerint, egy hiányával — száz, azaz kilencvenkilenc falut kapott...

De, közbevetőleg főlemlitem, hogy Paula kisasszony aranyos kezéért a csinyjeiről, szertelen virtuskodásairól regényhóssé avatott, hírhedt füredi földesur: Jósza Gyuri is pályázott! S csak a botyáros viselkedésén mult, hogy a Csittvári-krónikában megörökített háztűznéző-vacsora után a karikagyűrű átnyújtása helyett azt jelentette neki a huszár:

— Nagyságos uram, be van fogva! A hintó előállott...

És jó is volt, hogy ez így történt. Jósza Gyuri markában sárrá vált volna még a szinarany is... Így pedig a Dégenfeld kapitány és Bekk Paula leszármazói hasznos, áldott vezértagjaivá váltak a magyar hazának, különösen a magyar református egyháznak, amelynek a közvetlen ivadék, a Dégenfeld Imre gróf, a helvét hitvallású atyafiak tiszántuli egyházkerületének legnépszerűbb, áldozatkész és lelkes főkurátora volt. Ez a Dégenfeld Imre, mint hazafi is kivált. 1849. gyászos végeztével a cégerezett és elitét Dégenfeld Imre gróf is Haynau-nak köszönhette váratlan megkegyelmezését, a midőn a bresciai hiéna bukása előtt a hálátlan Bécsnek tromful fölmentett és szabadjára boesátott egész tömeg kiváló hazafit.

Ez a Dégenfeld Imre gróf, Tisza Istvánnak ez egyik legérdemesebb őse, ezután azért is áldott nevű ember volt több vármegyére terjedő uradalmain, mert az elnyomatás szomorú korszakában az ő tisztjei, legelsőbb bizalmas emberei mindnyájan bujdosó honvédtisztek közül kerültek ki, sőt még a cselédsége között is elsőbb helyre tette a volt honvédet...

A következő utód, Dégenfeld Pál gróf, mint gazda, mint vagyonszerző ember tűnt ki. De, talán a vagyonánál is büszkébb volt négy gyönyörű, kedves és nemeslelkű leányára. Mikor férjhez adta őket, Pál gróf mondta:

— Hercegtől a nemes emberig minden rangu vóm van nekem!...

Az egyik leányt Odescalchi herceg, másikat Károlyi gróf, a harmadikat Podmaniczky báró vették nőül. Dégenfeld Ilona grófnő lett a nemes ember felesége!... Igaz, hogy ez a nemes nem kevesebb ember volt mint borosjenői Tisza Kálmán, István gróf édesapja.

A Tiszákat mindig jellemezte a családiasság. Szeretete és megbecsülése a tűzhelynek. A gyermeket sem hagyták cselédkézre! Mikor pedig már annyira serdült a gyermek, a debreceni kollégiumnak legkiválóbb növendékét, a teológia első diákját választották ki nevelőnek! Ezek a nevelők is áldhatták sorsukat, mert nem szolgálivá, hanem legmegbecsültebb tagjaivá váltak a buzgó református magyar nemes családnak...

Sőt, a szülők már a ringó bölcsőnél egyengetni kezdték az utját gyermeküknek. István gróf, mint elsőszülött, különösen szemülfénye volt a szülőknek. Az István gróf bölcsőjénél még a kifelé rideg Tisza Kálmán is fölmelegedett.

Abban az időben történt, hogy a szépreményű pólyás babát meglátogatván a nagyanyja, a született Teleki Julia grófnő, meghatott szeretettel hajolt a kis unoka bölcsőjére és — mint az egyik biharországi öreg, kedves, nemes, urambátyám beszélte nekem — becézó hangon mondta a nagyasszony:

— Édes kis Pistám.

Dégenfeld Ilona grófnő, a Pista gyermek bájos, fiatal mamája megütődöttem pillantott az anyósára és ekkor mondta a Tiszák tűzhelyét jellemző kijelentését:

— Kedves mama, ne szólítsa a fiunkat Pistának, mert ez árt a — karrierjének... Legyen ő csak István.

Egyszer meg a nádudvari öreg hajdu követ, Papp Elek-deputációt vezetett Gesztre. Meg a bol-

dogult Tisza Kálmán miniszterelnöksége idején történt ez. S a küldöttséggel együtt ment Gesztre az akkor már korosabb vármegyeszerte népszerű Patay István is, az egész ország kedves Patay Pistája.

Tisza Kálmán ebédre is megmarasztotta a küldöttséget s ebéd után a „generális” háziszokása szerint pipát csibukot hoztak a vendégeknek. Mivel a fiatal Tisza urfi is ott sündörködött a vendégek körül, édesapja, az öreg Kálmán ur odaszólt fiának:

— István fiam, hozz' pipát a bacsiknak...

Papp Elek, mikor a kurtanadrágos Tiszagyerek ilyen komoly elnevezését hallotta, az öreg Patayhoz fordult:

— Hej, Pista bátyám! Hát te belőled lesz-e valaha István?

Tisza Kálmán jóízűt szippantott a csibukból. Az illatosan gomolygó füstfelhőben elnevette magát... Pedig hiába öregbitették — Istvánnak a Pista gyereket, mert bár ifjúkorán jutott a miniszterelnöki bársonyszékbe Tisza István, azért közszájon mindig *Tisza Pista* volt, ma is az a neve... I. Pista volt a Károlyi. II. Pista Tisza — Rakovszky ellenben — Stefi és nem Pista. Ami nagy különbség!

M. P.

SPORT.

Aradi lóversenyek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18

Szombat és vasárnap fognak lezajlani az aradi őszi futtatások, az előjelekből ítélve, legjobb siker mellett. A nevezések a rendes vidéki átlagon felül emelkedtek, nemcsak a lovak számát, hanem azok minőségét illetően. Mindkét napi futamokra 54 lovat köteleztek tulajdonosaik, kiknek nagyrésze az alagi pályáról ismeretesek, Baich, Czárán, Esterházy, Haber, Molnár, Negropontes stb. mind megannyi alagi ismerősök. Az urlóvasok színjava, Folis főhadnagygyal, ki az ideai championatust bírja, mind nyeregbe fognak szállni, nemcsak a kétnapos „rendes”, hanem az 50 kilométeres távlovagló versenyben is.

A verseny-egylet intézősége mindent elkövet, nem kímél költséget és fáradságot, hogy az aradi versenyek jó hírnevét megtartsa és az érdeklődő közönségnek igényeit teljesen kielégítse.

A távlovagló verseny szintén nagy érdeklődés mellett fog lefolyni. A rendes nevezési zárlatig beérkezett 53 nevezésen kívül, utólagosan még 4 lovat neveztek be, melyek közül egyet Bukovinából, egyet pedig Szerajevóból hoz magával gazdájuk az aradi küzdőterre.

A hétfői távlovaglásra megígérték eljöveteleiket Kirenbach báró osztrák lovassági főfelügyelő, Hauer báró honvéd lovassági felügyelő és még többen a katonai méltóságok közül. A földművelésügyi minisztert Podmaniczky Gyula báró fogja képviselni. A verseny tartama alatt egész nap Schuch Millenium vendéglős fogja a közönséget kiszolgálni. A szebbnél-szebb tiszteletdíjak Maresch Gyula királyatában lesznek láthatók. Szombaton a versenyek után társasvacsora lesz a Fehér Kereszt téli kertjében, utána pedig táncmulatság az emeleti ujonnan átalakított diszteremben. Ugyanott vasárnap este 8 órakor az idegen résztvevők tiszteletére társas vacsorát rendeznek, az egyes lovak nyeremény esélyeinek ki-sorsolásával egybekötve.

+ Kettős football mérkőzés. A hetenként megismétlődő football-mérkőzések sorrendjében, a most következő vasárnap is érdekes eseményt

ígér. Két aradi football csapat találkozik ez-uttal, az eddigi szerepléséről jólismert ATE és a képességéről szintén előnyösen ismert ATK. A két csapat küzdelme érdekesnek ígérkezik, mert mindkét fél erős. Az első csapatok mérkőzése előtt az ATE II. mérkőzik az ATE II-vel.

Tüntetés...

— Aktuális jelenetek. —

*

A népgyűlésen.

Főelvtárs: ... Munkás testvéreim! Mindenki ott legyen! Ne maradjon otthon közülünk senki... Jogfosztó... tolatkodó idegen... megmondjuk neki... (Zajos éljenzés).

Népgyűlés után.

Egy félénk elvtárs: Kérem, én nem mehetek el, ezt bejelentem előre!

A főelvtárs: Mi az, hogy nem jöhet el? Mi?

A félénk: De kérem, nekem családom van, ha kitesznek...

A főelvtárs: Elég! Ne is beszéljen tovább! Majd adok én magának! Ha nem lesz ott, kidobatom a szervezetből. Akkor aztán kereshet munkát! Persze, jó volna otthon kuksolni. Nézzen meg engem, én is családos ember vagyok, de azért ott leszek az első között. Tudja, én nem akarok senkit presszionálni, de ha nem jön el, majd nézze meg magát! És aztán hogy jön maga ahhoz, hogy engem mirnix dírnix itt az utcán megszóllítson? Még azt fogják binni az emberek, hogy egymáshoz tartozunk! Nézze, hogy tovább álljon maga kis tolatkodó! Én demokrata vagyok, de a maga szagát azt egyáltalán nem szeretem!

A nagy napon.

A főelvtárs adjutánsa benyit egy kávéház kártyaszobájába.

A főelvtárs: Most tessék kérem idehallgatni. Jelen vannak a következő műtárgyak, ugy-mint: Kvar kassza utímó, tuli, nem felejttem el azonban bemondani a szöveget sem!

Az adjutáns: Ah, ön itt, ön itt?

A főelvtárs (dühösen néz rá): De e-e hogy Turó ur! En tüntetek! Nem látja és nem érti, hogy én a távollétemmel tüntetek! Tudja, ez a legpraktikusabb! Maga állat! Ki hívta magát ide? Tudtam, maga elbeszélget nekem mindent. Most haza vitte a blank kilencését! Majd még az utimót is elveszttem. Tessék, se százaz, se utimo, semmi. Maga, maga...

Az adjutáns: De kérem, de kérem... Hallotta, hogy a Kereszt előtt...

A főelvtárs: Nem hallottam, de nem is vagyok rá kíváncsi. Én itt magánember vagyok, én most nem érek rá. Renonsz, renonsz. Hallja, maga szép kis ember! És én magával leültem alsózni? Az előbb még aduval vitte az ászit! Mi, nem volt szive a tizest ideadni. Nahát ilyet még nem hallottam. Direkt eljövök a kávéházba, hogy ne kelljen kint azzal a csöcselékkel együtt lenni s akkor ilyen alakokkal kerülök össze! Vegye tudomásul, hogy ural játszik, nem valami jött-ment akárhivel.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— 151
Nyomda	— 151

Eladják

az aradi Széchenyi gőzmalmot?

— Hatvany Károly báró Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18

Három hét előtt megirtuk, hogy az aradi Széchenyi gőzmalom átvételére a budapesti Concordia hengermalom részvénytársaság tárgyalásokat folytat. A tárgyalások akkor megbiusultak, de most új formában támadtak föl. Ma Aradra érkezett Hatvany Károly báró is, megtekintette a Széchenyi malmot és újabb tárgyalásokat kezdett a malom átvétele iránt. A mai tárgyalások még nem vezettek végleges eredményre, s amint illetékes helyről értesülünk, nem tekinthető befejezettnek a malom eladása, de a meg egyezés még nincs kizárva. Hatvany Károly báró visszautazott a fővárosba, hogy a malomvásárlással foglalkozó cég társaival tárgyaljon. Minden jel arra vall, hogy itt eszöndesen egy magyar malom tröszt van alakulóban. A fővárosi gőzmalmok közül is egy kettő tulajdonost cserélt és vidéki malmok megvételéről is folytonosan hallani híreket.

A Hatvany-Dautsch cégnek az országban már számos nagy gőzmalma van. Övéké a Borsodmiskolci gőzmalom, a budapesti Concordia, a nagykikindai, legutóbb pedig tudvalevőleg — nagy harcok után — megvették a debreceni István gőzmalmot. A dugszdag cég most az aradi Széchenyi-gőzmalomra alkudozik és ugylátszik, ma már komolyabb alapon folytatják a tárgyalásokat, mint néhány héttel ezelőtt. Miután a vidék néhány nagy gőzmalma fölött való rendelkezés jogát a cég megszerzi, a liszttermelés és a lisztipiac terén irányító szerepet akar magának biztosítani. Hogy ennek aztán a lisztárak nagyarányu emelése lesz a következménye, azt minden fogyasztó szomoruan jósolhatja meg.

A debreceni István malom végleges átvétele körül egyébként súlyos zavarok mutatkoznak, ugyanis az István-malom fuzióellenes részvényesei, akik a vállalat önállóságának fenntartásáért harcoltak, nem nyugodtak meg a szeptemberi közgyűlés döntésében és perrel támadták meg azt a határozatot, amely az István malomnak a Borsod-miskolci gőzmalomba való beolvasztását mondta ki. A kereset, amelyet a beolvasztási javaslat ellenzékének jogi képviselője ma adott be a debreceni törvényszékhez, több okból kéri a határozat megsemmisítését. Ezek között elsősorban szerepel a szavazatjog kérdése. Mint ismeretes, a malom igazgatósága csak azoknak a részvényeseknek adta meg a szavazati jogot, akiket múlt év december 31-ig bevezettek a társaság részvénykönyvébe. A kereset azt vitatja, hogy a szavazatjognak ez a megszorítása csak a rendes közgyűlésre vonatkozhatik, melyen az elmúlt év üzletmenetele kerül elbírálás alá, a legutóbbi rendes közgyűlésen azonban, ahol a társaság emi-nens érdekeiről volt szó, nem volt helye. A második érvénytelenségi okot arra alapítja a kereset, hogy a megelőzőleg szeptember 10-én tartott rendkívüli közgyűlés határozatához képest a beolvasztásra vonatkozó javaslatot csak a januári rendes közgyűlésnek lett volna joga tárgyalni. Továbbá a szeptember 28-iki közgyűlésen előterjesztett újabb halasztási indítványra az elnök nyilvános szavazást rendelt, holott az egyik részvényes titkos szavazást kért s ezt az alapszabályok értelmében el kellett volna rendelni. Végül az elnök a beolvasztási javaslat fölött szavazást rendelt el annak dacára, hogy még többen óhajtottak volna hozzászólni a javaslatokhoz, sőt: szólásra

is emelkedtek. A pör, amely ezzel a keresettel megindult, természetesen nem akadályozza meg a beolvastási határozat effektuálását, amely a Borsod miskolci gőzmalom-társulat e hónap 28-ikára egybehívott közgyűlésén fog megtörténni. Ha azonban a kereset eléri célját és a bíróság megsemmisíti a közgyűlés határozatát, furesa helyzet áll be. Éppen ezért széles körökben nagy érdeklődéssel várják a per eldőlését.

Közeledés a békéhez.

— Décsy Zoltán Tisza Istvánról. —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 18.

A képviselőházban ma az üléssternen kívül igen élénk volt az élet. A Ház elnöke ma is több politikust fogadott, akik azután pártfeleikkel és más pártbeliekkel folytatták tovább az eszmecsereket.

Berzeviczy Albertnél ma Apponyi Albert gróf, Tóth János, Tisza István gróf, Andrássy Gyula gróf és Décsy Zoltán jártak; az elnök valamennyiükkel hosszasan tanácskozott. Andrássy Gyula gróf az elnökkel való tanácskozása után tárgyalásba vonta Batthyány Tivadar grófot és Kossuth Ferencet s kívülük az ellenzéknek és a munkapártnak több tagját. Andrássy gróf mindez urakkal terjedelmesebb és behatódott tanácskozást folytatott s nyilvánvalóvá lett, hogy a tanácskozások a parlamenti béke érdekében indított akciónak szólnak. Andrássy grófot ez irányú akciójában a legerősebben támogatja Bethlen István gróf, a Kossuth-párt tagja.

Azok a politikusok, akik ma az elnöknel jártak s akikkel Andrássy tanácskozott, hosszasan értekeztek egymás között is és pártjuk vezetőfőfőival is. Így Kossuth Ferenc Batthyány Tivadar gróffal, Apponyi Albert gróf Kossuthal, később Gál Sándorral, Tóth Jánossal és Bethlen István gróffal tanácskozott sokáig.

E tárgyalásokból megállapítható, hogy a békeakció nem lanyhult el s hogy a békére való hajlandóság ma is minden oldalon erős. Vajjon a mai tanácskozások találtak-e valami elfogadható alapot, amelyet minden ellenzéki párt legalább megfontolás tárgyává tehet, azt még nem tudni. A béke sorsa tehát még bizonytalan. De egész határozottsággal lehet konstatálni, hogy ma egyszerre, szinte váratlanul komoly béke reményekkel lett tele a levegő s a helyzetet minden párton sokkal nagyobb optimizmussal ítélik meg, mint a legutóbbi napokban.

A bizakodók közt a legrendületlenebb Décsy Zoltán, aki egy fővárosi lap tudósítója előtt nyilatkozatot tett. Décsy szerint sem a véderő, sem a választójog kérdésében nem meredeznek ledönthetetlen falak a pártok közt. Sőt, úgy tudja, hogy Tisza István gróf se olyan fekete, mint aminőnek hirdetik s a választójog kérdésében erősen közeledik az ellenzék álláspontjához. Elvégre, ugymond, magyar pártok egyezkednek magyar ügyben s jóakarattal elintézhető minden ellentét.

Ami a Kossuth-párt álláspontját illeti, annyit mondhat, hogy a párt békefeltételei három pontban összegezhethetők.

A kormány, amely amugy is módosítani s így a véderőbizottsághoz kívánja utasítani a véderő-reformokat, vegye le a javaslatokat a napirendről. Ez nem jelent meghátrálást, csak a tárgyalás elodáztatását.

Kívánja a junktimot a véderőjavaslatok és a választói jog között. Két szempont esik mérlegbe a választójog kérdésében. Egyik a szociáldemokraták, a másik a nemzetiségiek ki-

vánsága. A szociáldemokraták kívánsága a városokban megoldottnak tekinthető. A vidéken pedig fokozatosan fogják elérni az általánosságot, ha a képesítést, az irni olvasni tudást elérték. A nemzetiségi kérdés megoldásának egyetlen eszköze pedig a humánus és jó közigazgatás. Olyan közigazgatási szervek létesítése, akik — a népet szolgálják s nem magukat szolgáltatják általa.

Ami a harmadik pontját illeti a békefeltételeknek, az a véderőnek olyatén módosítása, hogy egyelőre a három éves szolgálat megmarad s fokozatosan valószínűsítik meg a kétéves. Fokozatos volna így a létszámemeléssel kapcsolatosan a közterhek emelkedése is.

Décsy úgy tudja, hogy e tervvel illetékes katonai körök rokonszenveznek is.

Décsy határozottan bizik a békében, mert más megoldás nincs.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Vád alá helyezett vasuti tiszt.

— *Katasztrófa négy halottal.* —

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, október 18.

A nagyvárad—kolozsvári vonalon, Brátka és Bucsa állomások között, erdőkoszorus bércek alján múlt év júliusában borzalmas szerencsétlenség történt. Egy tévesen elindított kolozsvári tehervonat a jád völgyi faipartelep kanyarulatánál beleszaladt a nyílt pályán vesztelő vaggonsorba. A rémes szerencsétlenségnek négy halottja és öt sebesültje volt. A magyar vasutas csodás önfeláldozásának legendás kötelességtudásának vértanúi voltak a szerencsétlenek.

A romok alól szedték elő Halász Gyula fékezőt. A keze halottaiban is a féken pihent s a szájában a sip. Így ölte meg hivatásának teljesítése közben a vonat. Így ölte meg valamennyit. Ha nem fékeznek, hanem leugranak, megmenekülnek. De ragaszkodtak a szabályokhoz. Kudor Ferenc pályamunkás két mérnökkel egy hajtányon ült, mikor észrevette a veszedelmet. Leugrottak idejekorán, de Kudor visszafutott, hogy megmentse a mérnökök eszközeit. És a vonat összelapította. Kovács Ferenc fékező az összeütközés irtózatában nem feledkezik meg arról, hogy jelt adjon a pusztulásba rohanó harmadik vonatnak. Vesztérete, mert ő is a kerekek alá került. Teljesen szétroncsolt tagokkal találták meg Tóth József kiségitőfékezőt is.

Az emberáldozatokon kívül óriási anyagi károkat is okozott a katasztrófa. A két mohamed mozdony pozdorjává zuzódott, a vagonok teljesen tönkrementek.

Kiderült, hogy László Mihály szolgálattevő tiszt megfélekedezett róla, hogy Brátka és Bucsa közt nyílt vonalon az 569-es tehervonat tolatási műveletet végez és ennek dacára elindította a vonatot. Ez a vonat az erős ivben kanyarodó uton nem láthatott előre.

László azzal védekezett, hogy rossz volt a harangjelzés. Azt állította, hogy nem hallotta a harangütést, mely indítást jelent. László Mihályt védekezése dacára állásától felfüggesztették. A vizsgálat során Koroly Gábor fékező ellen is terhelő adatok merültek fel és előzetes letartóztatásba is helyezték.

A nagyvárad kir. törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott a vád alá helyezés kérdésével. A vádtanács hosszasan tanácskozott után László Mihályt és Koroly Gábort a szolgálati kötelesség megsértésének vétsége miatt vád alá helyezte.

§ Aki Szabó Zoltánt támadta. Irunk ma lapunkban a karcagi polihikai harcából keletkezett sajtópöréről. Ez érdekes ügyről még ezeket a részleteket jelentik:

A múlt évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztások alkalmával a *Karcagi Hirlap* támadást intézett a karcagi nemzeti munkapárt vezetője, *Kisjolsvay Szabó Zoltán* aradi szőlőbirtokos, nyug. ezredes ellen. Erre a támadásra másnap egy rendkívüli kiadásban válaszolt a *Nagykunsági Hirlap* s elsősorban a *Karcagi Hirlap* felelős szerkesztőjének, Csókai Mihálynak személyével foglalkozott. Elmondotta, hogy ez a Csókai Mihály a szó legszorosabb értelmében vett analfabéta, aki, mikor Kardhordó Árpád volt képviselőjelölt megtette felelős szerkesztőnek, a szerkesztői cím felvétele után lerugta csizmáit, amelyekben nem is olyan régen az eke után járt, pantallót húzott és szerkesztő urnak kezdte magát címezni. Kardhordó visszalépése után tárgyalni akart a nemzeti munkapárt egyik vezetőjével és kijelentette, hogy 5000 koronáért bedolgozza a Kardhordó-pártot a munkapártba. A munkapárt azonban fölháborodva utasította vissza a szépen ajánlatot, mire Csókai újra megismételte ajánlatát s most már három ezer koronáról beszélt. Ezután a felügyelő-bizottság egyik tagjával közölte, hogy ha nem fizet neki Szabó Zoltán jelölt ezer koronát, másnap erős támadás jelerik meg ellene. Mivel nem kapta meg, a pénzt, a meghíruult zsarolási kísérlet után kikorrigálta Szabó Zoltán programbeszédét. Ezért a cikkért Csókai Mihály sajtópört indított a *Nagykunsági Hirlap* ellen, amelynek felelős szerkesztője, Pásztor Géza vállalta az inkriminált cikkért a felelősséget. Ma tárgyalta ezt a sajtópört a budapesti büntető törvényszék esküdtbíróvá Mikovich bíró elnöklése alatt. A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy cikkét közérdekből írta meg és kérte a bíróságot, hogy ezen a címen engedje meg a valódiság bizonyítását arra nézve, hogy Csókai Mihály szerkesztő fölkinálgatta lapját pénzért a különböző pártállású jelölteknek. A bíróság el is rendelte a valódiság bizonyítását és a kihallgatott tanúk egy része terhelő vallomást tett a panaszos szerkesztő ellen. Az eszűdtek a vádlottat úgy a rágalalmazás, valamint a becsületesítés vétségeiben nem bűnösnek mondták ki, mire a sajtóbírószék fölmentő ítéletet hozott. Az ítélet jogerős.

§ A főszolgabíró rágalalmazója. Nagypél község képviselőtestületének egy része 1907 ben fegyelmi vizsgálatot kért a főispántól *Goldis László* községi jegyző ellen, mert az állításuk szerint az utadó kivetésénél nem járt el méltányosan. Azt panaszolták ugyanis, hogy az összeírásnál azt tüntette fel a körjegyző, hogy Filip Leó földbirtokosnak 47 igásmarhája van, holott Filipnek akkor 34 pár igája volt. Ily módon Filipre kevesebb adót rot ak ki. A főispán el is rendelte a vizsgálatot s annak vezetésével *Mladin Miklós* eleki főszolgabírót rendelte ki. A nagypéliek nevében ekkor *Morár Nikoláj* bíró újabb panaszal fordult a főispánhoz. A panaszban kérte, hogy a vizsgálat vezetésére mást küldjenek ki, mert Mladintól nem várhat a község pártatlan döntést. Egyik terhelő tanujukat ugyanis a főbíró durvan elutasította, nagypéli tartózkodása alatt pedig az erősen érdekelt Filip vendégszeretét élvezte s így attól lehet tartani, hogy befolyásoltatta magát. A főszolgabíró rágalalmazás miatt feljelentette Morárt, kinek ügyében ma volt a főtárgyalás. A bíróság több tanút hallgatott ki, de a bizonyítási eljárás során Morárnak nem sikerült állítását beigazolni s így a törvényszék rágalalmazás miatt 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Megrágalmozott törvényszéki bíró. A *Nyitrai Közlöny*-ben *Weisz Vilmos* nyitrai ügyvéd élesen megtámadta *Argau Béla* törvényszéki bírót, mert egy felebbviteli tárgyaláson kimondta az ítéletet anélkül, hogy bíró tarsiával tanácskozott volna. A bíró panasza a pozsonyi esküdtbírószék nyomtatvány útján érkezett nyilvános rágalalmazás vétsége miatt egy honpiti fogházra és ötszáz korona pénzbüntetésre ítélt az ügyvédet. A Kuria első büntető tanácsa ma *Pollák Imre* védelmében, az ügyvéd szakszék alkalmazásába a vádlott büntetése ötszáz koronára szálította le.

§ Uj ügyvéd. Az aradi ügyvédi kamara Har-
sányi Béla dr. ügyvédet, Orosháza székhelyvel,
az ügyvédek listájába felvette.

§ Athelyezések A m. kir. igazságügyi-
miniszter Rézler Kornél dr. zalaegerszegi kir.
ügyészt a komáromi, Csajághy Károly aradi
kir. ügyészt pedig a zalaegerszegi kir. ügyész-
séghez helyezte át. Csajághy Károlyt a Bula-
pestre áthelyezett Pogonyi Nándor helyére ne-
vezték ki Aradra, de még mielőtt állását elfog-
lalta volna — valószínűleg saját kérelmére —
ujból áthelyezték.

Ellentétek

az új közkórház kérdésében.

(Leitner Ernő dr. interpellációja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 18.

Még a tárgyalások legelején van az új
közkórház ügye és máris zavaró momentumo-
kat visz a kérdés megoldásába egy olyan tes-
tület, melynek első sorban lenne feladata, hogy
a városnak ezt az imminens közegészségügyi
kérdését a maga tekintélyével és szak tudásával
megoldani segítse.

A város közegészségügyi bizottsága tartott
ma ülést, hogy néhány patika engedély iránt a
törvényhatóságokhoz beadott kérvényt elutasító
javasattal lássa el és jámbor óhaját fej-
jezze ki a közgyűlés előtt egy krematorium lé-
tesítése iránt.

El is intézték ezeket az ártatlan ügyeket
és ezek letárgyalása után kért szót Leitner
Ernő dr. az állami gyermekmenhely igaz-
gatója és az ő felszólalása révén került szóba
az új közkórház ügye.

— Azt a tiszteletteljes kérdést intézem az
elnök urhoz — mondotta — hogy miért nem
gondoskodik a közegészségügyi bizottság hatá-
rozatainak végrehajtásáról? A bizottság több
ülésben foglalkozott azokkal a közegészség-
ügyi kérdésekkel és intézményekkel, melyek a
város érdekében gyorsan oldandók meg és lé-
tesítendőek. Ezek közt első helyre tettük a
fertőző kórházat. Most azt hallom, hogy az
új közkórház kérdésének felvetése alkalmával
Tisch Mór dr. főorvos is megváltoztatta a fer-
tőző kórház ügyében itt a bizottságban elfoglalt
álláspontját és hajlandónak mutatkozott ő is
előbb a közkórház létesítésére, sőt értesülésem
szerint a fertőző kórház építésére kiszemelt
Spitzer hagyatékát is hajlandó átengedtetni a
közkórházra. Nekünk elsősorban fer-
tőző kórházra van szükségünk és a Spitzer
hagyatékot is erre kell felhasználni. Ne
feleddjük el, hogy a közkórházhoz nem is
kell városi segély, mert egy nagy, 600
betegre tervezett kórház kifizeti a költsé-
geit az ápolási díjakból, míg a fertőző kór-
háznál el kell arra is készülni, hogy a város
minden évben ráfizet. Ezért újra kérem az el-
nök urat, hogy a tanácsnál járjon el és a köz-
egészségügyi bizottság memorandumának a
közgyűlés elé leendő terjesztését sürgeesse.

Tisch Mór dr. főorvos felelt Leitner dr.-
nak és kijelentette, hogy épen úgy szükséges-
nek tartja ma is a fertőző kórházat, mint a bi-
zottsági tárgyalások alkalmával. De — ugy-
mond — Urbán Iván főispán által összehívott
ankétán már úgy alakult ki az új kórház épi-
tési terve, hogy a fertőző kórház kérdése is
megoldást nyer annak keretében. Teljesen meg-
felelő távolságban a kórháztól épül majd a
fertőző osztály és a fertőtlenítő intézet és ezért
nem talál abban semmi nehézséget, hogy a
Spitzer-hagyaték a kórház építés céljaira fel-
használásuk.

Ne elégitette ki ez a válasz Leitner
dr.-t. A főváros is épít — ugymond — új
kórházakat, de ezektől teljesen önállóan ké-
szült a fertőző kórház. Ragaszkodik ahhoz,
hogy a város a fertőző kórházat mihamarabb
létesítse és újból kéri az elnököt, hogy a bi-
zottság javaslatait juttassa a közgyűlés elé.

Kabdebó János dr. elnök ígéretet tett,
hogy Leitner dr. interpellációjának értelmében
jár el.

Az ülés folyamán az elnök bemutatott két
gyógyszertári engedély iránt beadott kérvényt,
melyek elutasítását hozza javaslatba a közgyű-
lésnél a bizottság.

Tisch Mór dr. főorvos bemutatta Lukácsi
Lajos és társainak egy hullásgétes megterem-
tését sürgető kérvényét és azt javasolta, hogy
a bizottság terjessze pártolólá a közgyűlés elé
azzal a kérelemmel: szólítsa fel Aradváros a
testvér törvényhatóságokat, hogy miután a ha-
lotthamvasztás kérdése csak a törvényhozás
utján oldható meg, iradjak fel a parlament-
hez egy, a fakultatív halotthamvasztást meg-
engedő törvény alkotását kérve. A bizottság
ehhez hozzájárult.

A főorvos végül jelentést tett arról az ör-
vendetes ténnyről, hogy e hónapban a fertőző
betegségek száma csökkent.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Csütörtök: Suzette, színmű.

Pentek: Ártatlan Zsuzska, operett.

Szombat: Dollárkirálynő, operett.

Vasárnap: Felhő Klári, népszínmű.

Suzette.

(Színmű 3 felvonásban. Irta: Brioux. Fordította
Huszár Imre. Bemutató előadás.)

A legfontosabb színpadi sikerek emléke ele-
venedik meg a Brioux nevének hallatára. A
vörös talár: Etcheporjének tragikus sorsa sok-
sok könyvet eredményezett a kontinensen és
Brioux neve ettől kezdve egy volt a sikerrel.
De csak volt. A vörös talár után jött a mé-
tely a nagy port felvert színmű, mely merész
tárgyával sok kommentárra, de nem egyöntetű
mélítatásra szolgált. Ez már Brioux dekadenciá-
ját jelentette, de még mindig sikerének
zenitje Suzettehez, a ma bemutatott legújabb
darabjához képest. Hol van ebből a daraból a
Brioux jellemző téma gazdagság, eredetiség,
hol van a helyzetek raffinált kiélezettsége, hol
van egyáltalán Brioux a diadalmas színpadi
mester a pártatlan Kozér a fenomenális anoliti-
kus? Semhol. A nagy stílus író helyett egy ötlet
szegény, kitaposott utakon bukácsoló, minden
eredetiség híján való író színművét kapjuk, aki
olyan messze áll Brioux-tól, mint a Vörös talár
Mouzonja a Suzette Hamelinjétől.

Szegéyes, agyoncsépelet téma. Egy tettenért
asszony, akitől a férj való avar és aki lelké-
nek minden érzésével ragaszkodik egyetlen
gyermekéhez, akiért megalkodva kér bűnbö-
csánatot, szenved, esdekel, jajveszékkel és vé-
gül sikerrel puhítja meg a férjet és ennek el-
lenségese hangulatu családját.

Nagyon öreg mese ez, melyet minden
náció könnyű problémákkal próbálkozó szí-
nműírója életében legalább egyszer színpadra
visz. Vagy előbb, vagy utóbb, de megírja a
valni készülő házastársak rettenetes tragédiá-
ját, akiket aztán a gyerek ismét összehoz.

Brioux sem tudott több eredetiséget bele-
vinni legújabb színművébe, ellenben elhagyta
eddiggi sikereinek összes oktrivutumait. Jelene-
tei erőtlének, sőt igen gyakran unalmasak,

alakjai köznapiak, érdektelenek, untatók, Epi-
zódjai, melyek valami pezsgést vinnének a
szürke egyhanguságba ninosenek, szóval Su-
zette a gyengébb irodalmi termékek között
tiszteességes helyet biztosított magának.

Ezt a higan föleresztett darabot elég jó
előadásban hozták színre. Megjatszani való
szerepe csupán K. Kápolnay Juliskának volt,
aki az anya szerepében őszinte hangjával szép
sikert aratott. Tapsot egyedül H. Harmath
Józsa kapott, aki az aszfaltbetyárookra mondott
szentenciájával ismét nagy intelligenciájú mű-
vésznőnek mutatkozott. Follinuszné, Várnay
és Keszler igyekeztek sikerre vinni a dara-
bot — hiába. A címszerepet Benkó Gizi adta.
Az ügyes, tabetséges kis leány mint mindig,
ma is általános tetazést aratott. H. G.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a
szintárusulat a Czigányszerelmet, Lehar szép-
zenéjű operettjét játsza. A vasárnap esti előadás
nagy érdeklődésre tarthat számot. A Felhő
Klári népszínművet eleveníti fel a színház,
még pedig a női főszerepben Novák Irénnel, a
társulat drámai színésznőjével. Kiváló érdekes-
séget kölcsönöz az előadásnak az a körülmény,
hogy Novák Irén, aki művésze a beszédnek,
most énekelni fog és egy népszínmű szerepet
fog alakítani. A Felhő Kláriban ezenkívül fel-
lépnek a társulat legjobb tagjai.

* Irodalmi estély az Apollóban. (A messzi-
nai menyasszony bemutató előadása.) Komoly
irodalmi eseményt szerzett Arad kulturára
szomjas közönségének az Apolló színház Schil-
ler klasszikus tragédiájának bemutatásával. Fi-
nom művészi meglátással s a nagy író inten-
ciójának megérzésével hozta színre „A messzi-
nai menyasszonyt” az olasz filmgyár, a nívós,
irodalmi értékű tragédia büszkesége immár a
kinematográfiaé is, mely a színpadi fogya-
tékos rendezést ebben az alkotásban bőven
pótolta az elethü reális fölvételekben. Hatal-
mas, megrázó energia tör ki A messzina
menyasszony eselékmenyéből, melyet olyan
esodásan s olyan modern technikával dolgozott
fel a filmgyár, amilyenél még jobb nem volt.
Az Apolló bemutató előadásán igazán szép kö-
zönség vett részt, ami kétségtelen dokume-
tuma a tragédia sikerének. Csütörtökön kerül
másodszor színre az Apollóban a klasszikus
irodalmi darab egy másik slágerrel, a Forra-
dalmi násszal együtt. A Forradalmi nász a
francia forradalom egyik fenomenális epizódját
viszi a néző elé. 177

* Az Uránia látványosságai a legteljesebb
mértékben megnyerték a közönség tetazését. A
kilenc számból álló műsor minden egyes száma
alkalmas arra, hogy a közönség érdeklődése
fokozott mértékben forduljon az Uránia elő-
adásai felé. Két nagyszerű amerikai dráma a
műsor legnagyobb sikere. Az egyik a spanyol-
amerikai háború idején játszik Kubában és
megrázó életképet tár elénk egybetapasztólva
egy tengeri ütközet minden borzalmával. A
holdkóros című kép egy gyönyörű fiatal leány
tragédiája, aki a súlyos betegség önfelédet per-
ceiben tolvajtörutát tesz az éjszakán és ter-
mészetes halalos szgyennel látja, mikor más-
nap megtalálják nála az ellopott értéktárgya-
kat. Elsőrangú humoros képek nyomán olyan
kacagás veri fel az Uránia tágas nézőterét,
melyet a legjobb bohózatíró is megirigyelhetné.
Csütörtökön kerül színre utoljára az október
hatodik gyásznapélyről készült pompás fel-
vétel, melyet már eddig is megnézett a részt-
vevők legnagyobb része. 175

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A
„Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra
színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta
elsőrangú cigányzene.

Anglia annexiója — börze manőver.

— Az olasz-török háború. —

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 18.

A tripoliszi bonyodalom mellé egy bécsi lap, amely az utóbbi időben a Rothschild csoport üzletének érdekében nem egyszer lepte meg a világot hamis és riasztó hírekkel, azt írta, hogy Anglia hétfőn anektálja Egyiptomot. A terminusokra szállítandó forradalmakról szóló szenzációs híreket rég a lomtárba helyezték, úgy látszik ide valók az ilyen fajta annexiók is — még ha a Neue Freie Presse mondja is be.

Az olasz-török konfliktusban a mai napon alig történt valami nevezetesebb esemény.

Távirataink ezek:

Anglia nem anektálja Egyiptomot.

London, október 18. Hivatalosan megerősítik azt a hírt, hogy Anglia Egyiptomot anektálni akarja. Legföljebb arról lehet szó, hogy az angol kormány a hatalmak beleegyezését fogja kérni ahhoz, hogy a kapitulációkat és a vegyes bíróságokat megszüntettesse, de ezzel a kívánságával is csak a francia-német-marokkói tárgyalás befejezése után fog előállni.

Bécs, október 18. A Neue Freie Presse által terjesztett híresztelést, hogy Anglia anektálni akarja Egyiptomot, politikai körökben valószínűtlennek tartják, mert ez a lépés egyenes ellentétben lenne Sir Edvárd Grey angol külügyi politikájáról tett nyilatkozataival. A híresztelés egyébként tegnap délután Berlinben is el volt terjedve, ahol azonban csakhamar megállapították, hogy közönséges börze manőverről van szó.

Bandaharcok a Balkánon.

Szaloniki, október 18. Beranéból jelenti a határőrség, hogy egy montenegrói banda áttört a határon. Török katonák visszaverték a bandát, miközben egy montenegróit megöltek. Erre a montenegróik újabb csatlakozó bandákkal megerősödve a határőrök házáat ostrom alá vették. A harc állítólag még egyre tart. A montenegrói határon öt montenegrói dandárt összpontosítottak.

Konstantinápoly, október 18. A Tsin jelentése szerint úgy Bulgária, mint Montenegró nagyobb csapattevéket vont össze a török határon.

Oroszország mozgósít.

Konstantinápoly, október 18. Az orosz-lengyelországi mozgósításokról a Lokalanzeiger a következő értesítést kapta: A 6. hadtest Lomza kormányzóság ostrovi és ostrolenkoi kerülete közt von össze. A hadügyminiszter ma Komorovba érkezik és szemlét tart a csapatok felett. A kazáni katonai kerületben is mozgósítják a csapatokat.

A tengeri hadi mozdulatok.

Toulon, október 18. A Leon Gambetta páncéloshajó a tripoliszi partokhoz indult, hogy a francia állampolgárok védelméről gondoskodjék.

Róma, október 18. A török flotta harora készen elhagyta a Dardanellákat.

Konstantinápoly, október 18. Egy amerikai flotta, amely hat nagy hajóból és sok torpedóból áll, megérkezett Mitilenebe. A görög vizeken veszteglő olasz hajók az amerikai hajóraj megérkezésekor eltűntek, hogy az olasz flotta zöméhez csatlakozzanak.

Harcok Tripoliszban.

Konstantinápoly, október 18. Darna és Bengazi mellett még mindig harcolnak. A törökök valamennyi támadást visszaverték és az olasz csapatok nagy veszteségeket szenvedtek.

Róma, október 18. A Stefani ügynökség a Szabah jelentését, mely szerint hatvan olasz katonát, akik Darnánál partra akartak szállni, törökök megöltek, továbbá, hogy az olaszok még más veszteségeket is szenvedtek, teljesen alaptalannak jelenti ki.

Konstantinápoly, október 18. A Szabah jelentése szerint Darnában török csapatok ismét támadóan léptek föl a tripoliszi olasz csapatok ellen. Az Ikdam szerint a törökök rohamot készítenek elő Tripolisz ellen. Az arab csapatainak szelleme kitűnő. Az ország belsejéből érkező segédszapatok jól föl vannak fegyverkezve és erőteljes ellenállást fejtenek ki az olasz csapatokkal szemben. Az olaszok Tripolisz körül, hír szerint, sáncokat és őrházakat emeltek.

Konstantinápoly, október 18. A Szabah jelentése szerint a minisztertanács elhatározta, hogy közvetítési akciót nem fogad el és folytatja a háborút, amíg Olaszország a porta álláspontja alapján bocsátkozik tárgyalásba.

Szaloniki, október 18. A katonapárt azzal fenyegetőzik, hogy kiválik az egység és haladás bizottságából. A katonapártnak az a terve, hogy megbuktatja a kormányt, fősíratja a parlamentet és elrendeli a katonai diktatúrát.

Konstantinápoly, október 18. Enver bey a török forradalom szabadsághőse Tripoliszba érkezett.

Mozgósítási hírek a budapesti tőzsdén.

Budapestről jelentik: A budapesti tőzsdén ma konkrét formában ismét az a hír terjedt el, hogy az olasz-török háború miatt a témosvári és zágrábi hadi esztereket mozgósítani fogják. E hírre a gabona ára igen felszökött.

Embervérrel épülő bérház

(Négy halott. — Interpelláció a Házban.)

Távirati tudósítás.

Budapest, október 18.

Az az emberpusztító fölületesség, könnyelműség, a törvénynek az a kijátszása, semmibevétele, ami a budapesti építkezéseknél évek óta divik, ma a képviselőházban is szóba került. Huszár Károly képviselő a tegnapi katasztrófa alkalmából az ülés végén sürgős interpellációt intézett Khuen-Héderváry belügyminiszterhez az építkezési szabálytalanságok ügyében.

— Az utóbbi években azért van annyi építkezési katasztrófa — mondotta, — mert a hatósági ellenőrző közegek elhanyagolják kötelességüket, mert a mai építkezési szabályrendelet elavult, az állványozást a mérnöki hivatal nem ellenőrzi elég gondosan. Az építkezési rendszer könnyelmű, léha, a vállalkozók a lehető legrövidebb idő alatt akarnak megcsinálni mindent. A budapesti építési szerencsétlenségek statisztikája az utolsó tizenhárom hónapban meghatározott és nem frázis, hogy Budapest embervérrel építene. Mit szándékozik tenni ez ellen a belügyminiszter?

Khuen-Héderváry miniszterelnök a helyzet gyors szanálását ígérte. A tegnapi esetből kifolyólag a városháza felé terjedelmes és komoly hangú leiratot intézett, melyben sürgős jelentést kért afelől, mi történt, ki az oka és milyen eljárást indítanak a bűnös ellen? Általában fölhevítve a fővárost, hogy az ellenőrző közegeket legszigorúbban utasítsa kötelességük teljesítésére. Ha kell, új szabályrendeletet dolgoztat ki a fővárossal, esetleges törvényes intézkedéstől sem riad vissza, hogy a felelősség könnyelmű elhárítását megakadályozza. A kereskedelmi miniszter az iparfelügyelő útján fog intézkedni a katasztrófák megelőzésére.

A Ház tudomásul vette a választ.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A Rikóci-téri szerencsétlenségnek, amelyet tegnap az ötemeletes állvány összeomlása okozott, ma újabb két halottja van. Ezzel a halottak száma négyre emelkedett és még mindig nyolc sebesült szenved iszonyu kilók között a Rókuskórházban. A hatóság egész éjszaka és még a délelőtti órákban is nagy pontossággal végezte a nyomozást, hogy minél részletesebb anyagot bocsáthasson a bírói vizsgálat elé, amely hivatalos lesz megállapítani a szerencsétlenség tu-

lajdonképeni okát, amelyet ma még csak találgatni lehet.

A katasztrófa helye.

A Rikóci-tér legmagasabb épülete az ötemeletes bérház, ahol tegnap délután szerencsétlenül járt egy sereg munkás. A még vakolatlan házóriást kívülről még behálózta a szál-fák reugetege. Ma reggelre már semmi sem mutatott, hogy mi sodor katasztrófa játszódott le falai között, ha csak az nem, hogy a szomszédos vásárosarnok közönsége néhány percre megállt e helyen és megbámulja a téglakolosszust.

A házban pihen a munka, amelyet a hatóság megszüntetett a vizsgálat idejére. A beideszkázott bolt helyiségekben a hivatalos emberek, a megmenekült munkások beszélgetnek és vitatkoznak.

— A kaposok voltak gyöngék, — mondja az egyik.

— A gerendák voltak korhadtak, — szól a másik.

Ezekben az utcai bolt helyiségekben nagy a rendetlenség, mert itt halmozták föl a leomlott állványrészeket, amelyeket az udvarról hurcoltak erre a helyre a mentő kezek.

Jóformán nem is lehet udvarnak nevezni ennek a házóriásnak az udvarát. Inkább kutfeneknek. Hossza alig nyolc méter, szélessége talán öt. Most összegyűrt mész- és malterkeverék a talaja, amelyben szembeötölően meglátszik azoknak a szerencsétlen munkásoknak a helye, akiket a leomló gerendák, deszkák tömege szinte belepréselt a puha mészába.

Csak most látni, hogy a tűzoltók és katonák milyen derekas, gyors munkát végeztek, a mikor egy-két óra alatt kiszabadították ebből a szűk katlanból az eltemetett embereket.

A kihallgatások.

A rendőrség az éjszaka kihallgatta a Rókuskórházban halálos sérüléssel fekvő Gerhard József, Virág Sándor és Zuber János napezámosokat, akik azonban a katasztrófa okáról fölvilágosítást adni nem tudtak. Bőjtük kívül kihallgattak még tíz tanút, akik valamennyien a szerencsétlenség helyén dolgoztak. Azonban ezeknek a nagy része is csak jelentéktelen vallomást tett. De közülök egyesek azt vallották, hogy a teherfelvonó gép súlyát nem bírta el az állvány és ez okozta a szerencsétlenséget. Amint állítják, a gép súlya meglazította az összekötő kaposokat és így összetartó hiányában az állvány összeomlott.

A délelőtti órákban már az összes kihallgatott tanúk vallomása készült és a rendőri nyomozás ezzel eg-előre be is fejezte munkáját. Most már a holnapi vagy holnaputáni bírói szemle eredményétől függ a rendőrség további akciója. A szemle idejét még nem állapították meg pontosan.

A halottak és sebesültek.

Délelőtti tíz óra tájban a kórház fölveteli irodája az inspekción orvos megbízásából értesítette a főkapitányság bünygyi osztályának vezetőjét, hogy a súlyosan sebesült munkások közül kettő, kevéssel nyolc óra után meghalt. Az újabb áldozatok Szép István napszámos és Németh Anna napszámos-leány, akik mindketten agyrázkódást szenvedtek és azonkívül is több súlyos sebük volt. Valószínű, hogy belső sérüléseket is szenvedtek.

Most még nyolc súlyosan sebesült áldozat fekszik élet-halál között a Rókuskórházban. Megmentésükről ma még nem lehet nyilatkozni, mert a külső sérüléseken kívül belső sérülésük is lehet és így állapotukról ma még megbízhatatlan a diagnózis.

HIREK.

— Bánffy Dezső szobra. Az erdélyi református egyházkerület november 18-án tartja rendes évi közgyűlését, amelyen az egyházkerület gondoskodni fog volt főgondnok, Bánffy Dezső báró emlékének méltó megörökítéséről. A közgyűlésen Zeyk Dániel főgondnok azt az indítványt fogja előterjeszteni, hogy az egyházkerület indítsen mozgalmat, hogy Bánffy Dezső bárónak Kolozsvárott vagy Budapesten szobrot állítsanak. Az egyházkerület a szobor céljaira való adakozásra föl fogja hívni a kormányt, a törvényhatóságokat és a társadalmat.

— A német kancellár bukása. Berlinből jelentik: Politikai körökben néhány nap óta az a hír van elterjedve, hogy Bethmann-Hollweg német birodalmi kancellár állása megrendült. A „Morgenpost” című lap ma reggeli száma már azt jelenti, hogy a kancellár megbukott és utódja a jelenlegi porosz földművelésügyi miniszter, Schorlemmer báró lesz. Vilmos császár tegnap meglátogatta báró Schorlemmert lieseni kastélyában és ez a körmény is megerősíteni látszik a lap kombinációját. A birodalmi kancellár állásának megrendülését összefüggésbe hozzák a külpolitikai helyzettel, elsősorban a marokkói tárgyalásokkal és a tipoliszi háborúval és szemére hányják, hogy a német közvéleményt teljesen tájékozatlanul hagyja Németország külügyi politikájáról.

— Egy hercegnő soffőr vizsgálata. Béceből jelentik: Margit toszkánai hercegnő, Alisz toszkánai nagyhercegnőnek leánya, ma Bienerth báró alsó ausztriai helytartó és nagy közönség jelenlétében letette a soffőr vizsgálatot.

— Dominguez Lopez. Madridban, mint onnan jelentik, meghalt Dominguez Lopez tábornok, volt miniszter. Változatos, érdekes pályát járt meg. Tagja volt annak a pártnak, amely 1868-ban forradalmat idézett fel s Izabella királynét megbuktatta. 1873-ban a federalisztikus-kommunisztikus felkelés alkalmával a Cartagena ellen vezetett ostromnál olyan érdemeket szerzett, hogy altábornokká nevezték ki s azután sikerrel harcolt a karlisták ellen. 1883-ban hadügyminiszter lett majd lemondott s azóta mint liberális vezér szerepelt a Kortezben. Később újra hadügyminiszter, majd miniszterelnök is lett.

— Lujza hercegnő váltója. Béceből jelentik: A legfelsőbb törvényszék, mint felülvizsgáló bíróság a napokban egy váltóperben döntött, melyet Thein Sigfrid eszkomptör, mint Westfried Jakab inkasszánsa Lujza belga hercegnő ellen indított. Westfried 1909-ben résztvett azokban a tárgyalásokban, melyeknek előja volt, hogy Lujza hercegnő megvásárolja a nagyrécei birtokot. A szerződés az akkori tulajdonossal: Koch Emil századossal, aki kevéssel azelőtt vette a birtokot Szájbély udvari tanácsostól, már csaknem meg volt kötve, amikor Koch Emil századost egyszerre hirtelen csak gondnokság alá helyezték. Ennek alapján a szerződést megsemmisítették, ami által a Lujza hercegnő részére való vételből sem lett semmi. Dauscha Ottó ügynök, az üzlet főközvetítője visszaszolgáltatta a váltót, melyet jutalékának biztosítására kapott. Westfried azonban az egyik váltót, melyet jutalékkérsze fejében, 33,000 korona összegről adott neki, Dauscha nem akarta visszaadni és peresítette. A hercegnő ügyvédje, Stimmer dr. azzal a kifogással élt, hogy az ügylet nem jött létre és így a jutalék biztosítására adott váltó sem értékesíthető. A kereskedelmi bíróság, valamint a tartományi főtörvényszék is erre az álláspontra helyezkedtek és a keresetet elutasították. Felelőzés folytán most a legfelsőbb bíróság is hasonlóképp döntött.

— Béke Toselliné és a férje között. Florenz-ből jelentik, hogy Toselliné odaérkezett és vilájában lakik. Beavatottak azt hiszik, hogy Toselliné teljesen kibékült a férjével. Toselli ugyan állítólag azzal fenyegetődött, hogy az emlékiratok megjelenése miatt elválik nejétől, de fenyegetését nem váltotta be. Szemtanuk azt állítják, hogy Toselliné tegnap az országuton karöltve sétált a férjével és úgy egymáshoz voltak simulva, mintha csak szerelmesek, vagy legalább is fiatal házaspár lettek volna.

— Betiltott fáklyásmenet. Ujpest város függetlenségi érzelmű polgársága ma fáklyásmenettel akart tüntetni a város polgármestere, Ugró Zoltán ellen, aki tudvalevőleg kilépett a függetlenségi pártból és a munkapárt tagjai közé szegődött. Boda Dezső rendőrkapitány azonban a kérvényezőket elutasította azzal az indoklással, hogy Ujpesten legutóbb ismét két koleraeset fordult elő s különben sem engedélyez semmiféle éjjeli tumultust, mert a rend fentartásáért nem vállalhat felelősséget. Ez ügyben a Ház szombati ülésén a függetlenségi párt egyik tagja megfogja interpellálni a belügyminisztert.

— Nem waggon, hanem — vágányhiány. Az utóbbi időben a legkülönbözőbb oldalról, a sajtó és az ipari és kereskedelmi tényezők részéről egyre-másra hangoztatták azt a panaszt, hogy az államvasutak, nem felel meg többé a közkiváncsoknak. Ez a panasz évről-évre megújult, de soha oly vehemenciával, mint mostanság, amikor mindenfelől éles támadás éri a vasutat valamennyi közgazdasági érdekeltség részéről. A panaszokra vonatkozólag ma egy fővárosi estilap munkatársa előtt az államvasutak egyik igazgatója igen érdekes nyilatkozatot tett, mely egyfelől megállapítja a mostani zavarok voltaképeni okát, másfelől megjelöli a célt, mely felé az államvasut jövő fejlesztési elveinek irányulni kell.

A nyilatkozat lényege az, hogy a Máv. forgalmának akadálytalanul lebonyolítását tulajdonképpen nem a waggon, hanem a vágányhiány akadályozza. Ha elegendő vágány és állomási berendezés állana a vasut rendelkezésére, akkor a mai kocsi-park mellett is akadálytalanul lehetne a forgalmat lebonyolítani.

— A legközelebbi tennivaló az lenne az üdvös átalakulás előmozdítására, — fejezte be szavait az igazgató, — hogy mielőbb kiépíthessük a szolnok—arad—tővisi, a szabadka—ujvidéki és a budapesti—szabadkai második vágányt. Egetően sürgősek már ezek, mert valószínűsítjük, hogy e vágányokon minden percben nem történik valami borzasztó szerencsétlenség, annyira tul vannak vonatindítással terhelve.

— Halálozás. Mácsai és kisoroszi Csernovits Laura, Csernovits Mihály dr. és neje született Prokopius Gerda leánya tegnap délután 18 éves korában Zámban elhunyt. Az elhunyt hült tetemeit e hó 19-én délután 3 órakor fogják Zámban a gör. keleti egyház szertartásai szerint beszélni s azután Kisoroszra szállítani, hol a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Özv. Kovács Ignácné, szül. benedekfalvi Pohut Mária monostori földbirtokosné ma éjjel, 84 éves korában, Vingán elhunyt. Halálát leányai: Kovács Klementin, Szathmáry Lajos kir. közjegyző és neje, Kovács Nelli, Kendefy Vidor neje, továbbá unokái: Szathmáry Sarolta, Ferenczy Sándor alispán neje, Ilona férj. Simonfay Emilné, Böske férj. Benedikty Imréné, Kendefy Hajnalka, Puy József őrnagy neje és kilenc dédunoka gyászolják. Temetése holnap megy végbe Vingán.

— Agyonlőtt játszótárs. Az aradi előkelőkörökben mély részvétet keltett egy gyermektragédiának a híre, amely az Aradon is széles körökben tiszteletben állott Mandl dr. ezredorvos családját borította gyászba. Az orvos, aki az aradi helyőrségben teljesített katonai szolgálata alatt igen sok előkelő családdal került baráti viszonyba, Gyulafehérvárra költözött. Tegnap délután ott történt meg az a véres esemény, mely egyik bájos és szeretett gyermekétől fosztotta meg a családot. Az orvos nyolc esztendőes Ervin fia az iskolai előadás után a parkba ment játszani egyik pajtásával. Ez egy flóbert puskát vitt magával és gyermekek szokása szerint első teendőjük volt, hogy megakartak ismerkedni a fegyver szerkezetével. Amikor a kakast meghuzta a fiúcska, a sörétre töltött fegyver eldördült és Mandl Ervint több lövedék szíven találta. Pár pillanat múlva a gyermek kiszenvedett. A tragikus eset alkalmából a bánatos szülők iránt városszerte őszinte részvét nyilatkozott meg.

— 64°/_o. A mai naptól kezdve Pécs sem dicsekedhetik azzal, hogy olcsó város. Ellenkezőleg nagyon drága város: kiderült pedig ez a nevezetesség Pécsről az 1912-ik évi költségvetés révén, amelyet most állított össze a város törvényhatóságának a budget bizottsága. És előirányzat konstalálja, hogy a kiadás 2,653,291 korona, a bevétel pedig csak 2,142,627 korona, a hiány fedezésére pedig hatvannégyperentes pótdót vetnek ki. A polgármester évi javadalmazását a bizottság 14,000 koronára emelte.

— A Westinghouse-gyár új igazgatósága. A Westinghouse-gyár részvénytársaság igazgatósága ma Budapesten igazgatósági ülést tartott, amelyen valamennyi igazgatósági tag lemondott. November 9-ére rendkívüli közgyűlést hívtak össze, amelyen megválasztják az új igazgatóságot.

— Az ember pavillonja. Drezdából jelentik: Lingner a pavillonját, amely az embert ábrázolja, Drezda városának ajándékozta. Az amerikai kormány ezért a pavillonért négy millió márkát ajánlott.

— Főhercegasszony a matyók között. Egerből jelentik: Fenséges látogatója volt tegnap egy-két órára Mezőkövesdnek, a matyók híres városának. Izabella főhercegasszony látogatott el a matyók közé, hogy e ritka etnografiai értékű városnak lakóit, azoknak szokásait, viseletét és a világhíres matyó himzéseket megtekintse. Fényes kíséretével háromnegyed tíz órakor érkezett meg a fenséges asszony Mezőkövesdre, ahol az állomáson a mezőkövesdi főszolgabíró társaságában Tarnay Gyula borsodmegyei alispán várta és üdvözölte a vármegye, valamint a járás és Mezőkövesd nevében.

Feldiszített hárszorok között robogott be a templomhoz a főhercegasszony és kíséretének kocsija, ahol a községi előljáróság, élén Morvay János főjegyzővel, a képviselőtestület tagjai és az intelligencia várták. A községi bíró üdvözölte itt:

— Isten hozta Fenséges Asszony! Mezőkövesd város nevében alázattal üdvözlöm!

Izabella főhercegasszony és kísérete bevonultak a templomba, ahol ünnepélyes szent mise volt. Mise után átmentek a községi iskolába, ahol az egyik teremben himző asszonyok munkáját tekintették meg s amikor a fenséges asszony a dolgozó asszonyok közül többeket kitüntetett magas megszólításával. Ezután egy matyó házat, annak berendezését, majd lakodalmi menetet tekintett meg. Ez a lakodalmi menet a templom előtt vonult el maga rendkívül érdekes szingardagságával. Nagy meglepődéssel nyilatkozott erről a fenséges asszony, valamint nagy elismeréssel szólott a város házában lévő néprajzi múzeumból is.

Ezután a főhercegasszony és kísérete visszavonult a plebániára, ahol a matyó dalárda, tiszteletére, szerenádót adott. A főhercegasszony két órakor utazott el Mezőkövesdről.

— A hazaáruló belügyminiszterjelölt. Pétervárról táviratozzák: A Mandzsúországgal határos orosz kormányzóság ügyésze följelentést tett egy igen nagyállású orosz tisztviselő ellen hazaárulás miatt. Ez a tisztviselő rendkívül fontos stratégiai titkokat nagy pénzösszegetért eladott Kinának. — Másik pétervári távirat így szól: A *Novoje Vremja* jelentése szerint az a nagyállású orosz diplomata, aki fontos katonai titkokat eladott a kínai kormánynak, nem más, mint *Dongati fő kormányzó*, akit az utóbbi napokban mint *belügyminiszterjelöltet emlegettek*.

— A milliomos és a rablók. *Tiflisből* jelentik: Egy *Bagdaszarov* nevű sokszoros milliomost néhány nappal ezelőtt az utcán rablók megtámadták és elvittek. A milliomos fia a rablók által követelt huszonegyezer rubelt nem az apja pénzéből, hanem a maximisták pénztárából vette ki és küldte el a rablóknak, akik foglyukat tizenkét napi fogság után szabadon bocsátották. Három rablót elfogtak, a többi elmenekült.

— Megzavart találka. *Szabadkáról* jelentik: A szabadkai rendőrség állandóan botrányokat provokál azzal, hogy az erkölcsrendészet nevében békés párokat támad meg brutálisan. A minap a vasúti állomásról vitték a szabadkai erkölcsrendőrök a rendőrorvos elé egy idegen uriember feleségét férje oldala mellől. Tegnap hasonló eset történt. A szabadkai *Pest* szállodában éjszaka bezörgött két detektív az egyik szobába, ahol egy fiatalembert és egy szabadkai leányt találtak. A rendőrök elvitték a leányt és kihágási eljárást indítanak ellene. A fiatalember, akire a detektívek a *Pest*-szállóban ráörtök, *Szabadkán* idegen, hasztalan bizonygatta a rendőrfőkapitány helyettesnek, hogy ezt a leányt 6 már három éve ismeri, ez a leány, mondjuk így: neki már három év óta a szeretője. Ő ehhez a leányhoz hétről-hétre lejárt *Szabadkára*, ennek a leánynak itt szülei vannak, lakása van, keresete van és a szerelmét nem pénzért adta. És hogy nem futó viszonyról van szó, azt azzal is bizonyította, hogy 500 koronát ajánlott föl biztosítéknak, ha a szeretőjét szabadon bocsátják. De mondott egyebet is. Nevezetesen azt is, hogy ő, mint idegen, *Szabadkán* nem mehet olyan helyekre, hol a szerelmet pénzért mérik, mert ő nyomtatott betűkben olvasta, hogy ezeken a helyeken betegek a lányok. Mikor pedig a rendőrfőkapitány-helyettes tiltakozott, hogy ez nem igaz, azt válaszolta, hogy igaznak kell lennie, mert az a nyomtatvány rendőrségi jegyzőkönyvekből van lemásolva. Ő mint idegen, kénytelen elhinni, hogy a rendőrségi jegyzőkönyvek igazat mondanak. A fiatalember aztán elment a polgármesterhez, el az ügyészség vezetőjéhez és följelentést tett a két detektív ellen.

— Anya és gyermeke tűzhalála. *Jernye* Tománé hetvenéves pánkotai asszony ma tüzet rakott konyhájában levő nyílt tűzhelyén, majd udvarára ment ki dolgozni. Ezalatt *Szida* nevű négyéves unokája a tűzhely közelébe férközött, melynek tüze csakhamar belekapott a ruhájába. A kis fiu sikoltozására *Jernyéné* berohant a konyhába s a fiút, kinek ruhája akkorára már lángokba égett, az ölébe kapta, hogy a kuthoz vigye. Utközben az ő ruhája is tüzet fogott s a kút közvetlen közelében összeesett. Mindketten oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy a gyors orvosi segély sem menthette már meg őket s mindketten meghaltak.

— A holdkóros katona. *Fiuméből* jelentik: A *Jellasi* kaszárnya udvarán ma reggel összezuzott tagokkal holtan találták *Rozmár* Péter közlegényt. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen katona *holdkóros* volt és leesett a második emeletről.

— Uj postahivatal. *Arad vármegyében* Köved községben 1911. évi október hó 21-én postahivatal lép életbe. Ez az új postahivatal postamesteri kezelésben teljes fel- és leadó szolgálattal és a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog működni s postai összeköttetését a Kövedről Kőrösbökönyre és vissza naponként egyszer közlekedő gyalogküdő postajárat útján a Kőrösbökönyi posta és távirdehivatallal fogja nyerni. A postahivatal forgalmi körébe Köved és Zarándhodos községet s a közigazgatási szempontból Köved községhez tartozó *Bremia Kövedi* (Pasztakujed) tanvát, *Góga* pusztát és a Kőrösbökönyhez tartozó *pusztát* osztatt be.

— A hölgyközönség figyelmébe! Az uri hölgyközönséget értesítem, hogy *Szentpál-utca 3. alatt* egy *angol és francia női ruha műtermet* nyitottam, ahol a legújabb divatlapok szerinti női kosztümöket és felöltöket legjutányosabban készítek. Becses pártfogásáért esedezik *Szauerland Andor.* 5025

— Geréb dr. jogi szemináriumra *Kolozsvár Farkas utca 5. szám.* (A régi színház mellett.) Kiváló sikerrel készít elő *jog és államtudományi szigorlatokra, alap és államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgára, igen jutányos díjazásért. Három hónap alatt doktorátushoz jutat.* A Székely-féle javaslat külsőben vegye mindenki igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bérmentve. 4321

— A legújabb női táskák, bőr diszjúráruk valódi francia és angol illatszerek és más pipere cikkek megérkeztek, valamint fésű és kefe áruk, cócós lábtörölők, fürdő gyékények parquet kefék és beeresztő paszták legnagyobb választékban és legolcsóbban beszerezhetők *Hegedűs Gyula* cégnél *Aradon.* 4633

— Egy *Kárpáti* féle *fejfájás elleni* pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárában *Arad, Boros Béni-tér.* 4676

— Legjobb *cigaretta* hüvelyek *Kerpel Izsónál.* 4871

— *Francia* likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a *likőraroma* 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisznál.* 4510

TANÜGY.

Tanárok sérelmei.

— *Aradi tanárok közgyűlése.* —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, október 18.

Népes közgyűlést tartott ma este az aradi tanárszövetség a kereskedelmi iskola nagytermében *Krenner Miklós dr.* elnöklésével. A közgyűlés a tanárság szociális problémáival foglalkozott és főleg a statusrendezéssel, amelyet a tanárság magára nézve igen sérelmesnek tart.

A tárgysorozat első pontja képen az elnök bejelentette, hogy *Gaal Mózes* a budapesti tanári kar elnöke vasárnap *Aradra* érkezik és ez alkalomból, vasárnap este, tiszteletére a tanárok és tanítók *társasvacsorát rendeznek.*

Krenner Miklós dr. ezután a *tanárpolitika* ról tartott előadást. Előadása első részében fejtegette, hogy szükséges volna a tanár egyesületek szövetsége, vagy fuziója, ami a különböző iskolatípusok között pedagógiai kapcsolatot létesíthetne. Propagálta előadó, hogy a *Tanár egyesületi Közlöny* alakuljon át igazi sajtóorganummá, amely első sorban a tanárok testületi és szociális érdekeit napirenden tartaná. Majd a tanár egyesületek tömegesítéséről beszélt az előadó.

Az előadás második részében előadó a szociális tanárpolitikával, tanári gyámintézet, tanárház, tanári segélyező intézet létesítésével foglalkozott.

A harmadik rész a kifelé való tanárpolitikával foglalkozott és azon feltételek megteremtését sürgette, amelyekkel a tanárok a városi és megyei közéletben szerephez juthatnak. Ajánlotta az egyöntetű eljárás követését képviselő választások alkalmával, hogy a képviselő jelöltek a tanári öntudat szempontjából mérlegeljék. Szükségesnek találta előadó nexus keresését parlamenti pártokkal, végül előkészítendőnek tartotta amaz eszközök megszerzését, amelyekkel a tanárok parlamenti képviselőlethez juthatnak.

Az előadás negyedik része, amely most különös aktualitással bír, a *tanári politikát* fejtegette az államhatalommal való viszonylatban. E tekintetben fontosnak tartja az igazi statusrendezés biztosítását, mert e tekintetben még sok teendő van hátra: az igazgatók pótlékainak megtartása a VI. fizetési osztályban is, a tanári statusnak az igazgatók kiiktatásával a IX., VIII. és VII. fizetési osztályban való mindenkori megharmadolása és az egyes fizetési osztályokban is a külön megharmadolás, a tornatanárok érdekeinek megvédése, végül a helyettes tanári intézmény negyven év óta változatlan abuzusának megszüntetése. Sürgősnek találta előadó a megüresedett tanári és igazgatói állások pályázatra bocsátását és a tanári karok kandidálási jogának visszaállítását; a szabadságdíjak és nyugdíjazások most divatba jött kegyeletlen és tapintatlan módjának megszüntetését, végül a középiskolai ügyosztály szakosítását, vagyis, hogy a mostani tisztviselők helyére szakértő tisztviselőket nevezzenek ki.

Ezeket a fejtegetéseket a közgyűlés helyesléssel fogadta és elhatározta, hogy a konkrétumok megvalósításához hozzálát.

A közgyűlés következő nagyjelentőségű tárgya volt az 1912. évi költségvetésben véglegesnek és teljesnek kijelentett statusrendezés sérelmeivel való foglalkozás. Nagy a tanárok között az elkeseredés, mert a négy év óta vajudé statusrendezés a kilátásba helyezett ígéretek nem váltotta be. Ugyanis az *igazgatókat* is betudták a *tanári statusba* és még így sem hajtották végre a megharmadolást, úgy, hogy a tanárságnak egy-két éven belül több mint a fele a kilencedik fizetési osztályban marad és ezt az állapotot a miniszterium nyolc évig akarja fenntartani. A statusrendezés ügyében hosszú, heves vita indult meg, amelynek során heves kifakadások hangzottak el a középiskolai ügyosztály vezetősége ellen. Végül elfogadták a következő határozati javaslatot:

Az *Aradi Tanárszövetség* foglalkozván a statusrendezéssel, azt ki nem elégítőnek és sérelmesnek találta. Ezért felhívja a tanárkongresszus végrehajtó bizottságát, hogy minden lehető kövessen el a sérelmek orvoslására és ha siker másképp el nem érhető, hívja össze a kongresszust. Kötelességévé teszi a tanárszövetség minden tagjának, hogy a maga részéről mindent kövessen el, amit tud, a helyzet megjavítására.

NEUMANN M.

uri szabó

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

Oszi és téli nagy képes árjegyzéke megjelent.

Kívánatra ingyen és bérmentve.

4217

EISER SÁNDOR

legrégibb és legnagyobb különlegességi üzlete világítási tárgyokban 4996

ARADON, Weitzer János-utca Minorita-palota.

Raktár mindennemű villanyvilágítás, légszesz, acetylen-oszillárok, légszeszfűző és vasalási készülékekben. A magyar gáz-izzófény részvénytársaság (welsbachi dr. Arer Károly szabadalma) egyedüli elárúsítója. — Összes felszerelési cikkek (armaturák.) Kérem a nagy közönséget sziveskedjék megtekinteni ujonnan érkezett bel- és külföldi ujdonságaimat csillárokból és világítási üvegarukból.

TARKASÁGOK.

★

(A finnyás méltóságos asszony.) Egy arad-megyei dúsgazdag földbirtokos asszony nagy szűk helyre arra, hogy a környezetében levő személyzet tisztán, csinosan álljon a vendégek rendelkezésére. Az agg urindó, — aki külföldön arról is nevezetes, hogy az arcán dusan terem a fekete szőr, — csak olyan férfi és női szolgákat alkalmazott, akiknek csinos, tiszta a megjelenésük. Épen ezért nem jó szemmel nézte egyik öreg kocsisát, ahinek az állán úgy állt a kemény szakáll, mint megannyi erős drótszőg. Nem akarta azonban elboosztatni a hűséges kocsisat, mert dícséretes buzgalommal dolgozott és sok fiatal szolgát fölülmúl a fürgeségben.

Egy alkalommal, amint a vendégei társaságában kikocsizott, a méltóságos asszony becsanokodva konstata, hogy a vén kocsis állán legalább kétféletes száll dísztelenedik. Nem állhatta meg a pedáns urindó, hogy így ne szóljon az öreg szolgálhoz:

— Nagyon fekete az álla a szőrtől. Hát tulajdonképpen mikor szoktak borotválkozni?

A szókimondó kocsis merően nézett az urindó finomsan szőrtűzött fehér arcára és foghegyéről vette oda:

— Mink férfiak beteiként egyszer szoktunk borotválkozni, de a méltóságos asszonynak nem árt, ha naponként megborotváltatja magát.

★

(Az óvatos ifju.) Egy vőlegény a korzón összetalálkozott a barátjával, aki természetesen melegen üdvözölte a fülig szerelmes ifjut.

— Hát csakugyan olyan kellemes dolog az a vőlegénység?

A szerelmes fiu áradozva felelte:

— Kimondhatatlanul szép dolog az. Hát te miért nem szánod el magad a nősülésre?

A másik ezt felelte:

— Barátom én nagyon meggondolt ember vagyok. Én még nem vagyok olyan helyzetben, hogy megnősülhetnék.

— Hogyan, hát nincs annyi kereseted, hogy abból elterhatnád a családodat?

— Nem a' barátom, hanem én mielőtt megnősülök, megnézem, hogy a család eltud-e tartani engem?

★

(Büntetés.) Jelenet egy törvényszéki tárgyaláson:

— Volt ön már büntetve? — kérdi a bíró a vádlottat.

— Igenis. Egyszer egy barátomnak betörtem a fejét, kiütöttem egy zápfogát s aztán alaposan

helyben hagytam. Minderért be voltam zárva egy órára.

— Hogyan lehet az?

— Nagyon egyszerű. Akkor még diák voltam s a tanítóm berárt egy órára.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, október 8

Készárú.

Amerika 1/2-el magasabb. Kínát, vételkedv gyenge. 20 ezer 5 fillérel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

Határkő.

	Déli sárlat	2 óra sárlat
Búza 1911. októberre	12 00—12 01	12 01—12 02
Búza 1912. április	12 14	12 15—12 16
Rosa 1911. októberre	10 34—10 39	10 35—10 36
Rosa 1912. áprilisra	10 36—10 37	10 31—0 52
Tengeri 1912. május	8 62	8 63—8 64
Zab 1911. októberre	9 50—9 51	9 50—9 51
Zab 1912. áprilisra	9 70—9 71	9 72—9 73

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 18. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111. —
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	90 65
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	79 —
Magy. földt. herm. kötvény 4 ⁰ / ₀	90 60
Horvát-szlavon földt. herm. kötvény	92 50
Magyar nyereséjsorsjegy kölesön	216 —
Tiszazab. és szegedi sorsjegy kölesön	158 —
Osztrák járdék papírban	91 40
Osztrák járdék ezüstbe	94 75
Osztrák járdék aranyban	114 75
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	91 50
1880. évi osztrák államsorsjegy	157. —
Osztrák-magyar bankrészvény	19 90
Magyar hitelbank-részvény	830 —
Osztrák hitelintézet részvény	636. —
Osztr.-magy. államvasút részvény	724.50
40 frankos arany (Napoleonkor)	19 20
Német birodalmi márka	117.75
London vista	241.40
Páris vista	95 95
30 márkás arany	28.55

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. október 18.

Búza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	11 20—11 20
77	11 25—11 30
78	11 35—11 40
79	11 40—11 50

Búza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	11 10—11 15
Rosa	9 40—9 50
Arpa	8 60—8 65
Zab	8 60—8 70
Tengeri	9 90—9 00
Tengeri (uj)	7 20—7 25

Kőbányai sertéspiac.

— Okt. 18. —

Október 17. Magyar elsőrendű; Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 154—156 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 162—164 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 168—176 fillérig.

Sertéselészám: 1911. évi október hó 15. napján volt készlet 29843 drb. — 1911. október hó 16-án felhajtott 91 drb. — 1911. október 16-án elszállított 236 drb. — 1911. okt. 17. napjára maradt készletben 29698 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: csendes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtökön, 1911. október hó 19-én

C) hérlot

C) hérlot

Suzette.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Brieaux. Fordította: Huszárné. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Chambert	Keszler Ede.	rendőrlizos	Olasz Lajos.
Chambert atyja	Varnai Jenő.	Reine	Kápolnay J.
Guadagne	Herld Ede.	Chamberne	Földiassné E.
Barót	Csáky F.	Monika	Novák Irén.
Hamelia	Vas Jenő.	Solange	Harmath J.
Egy ur	Ajtai Ödön.	Myriam	Vendrey V.

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-tér új Lloyd-palotában

Urania Magyar Tudományos Szabvány aradi színpada.

Ma csütörtökön, 1911. október 19-án:

1. A berniai vasár. Természetutáni felvétel. — 2. Kalz elátkozása. Bibliai kép. — 3. Porradalmi nász. Szenzációs kép. — 4. A csapnó vár. Neveltető. — 5. A meszina menyasszony. Szenzációs sláger kép. — 6. Hogy fogadja Tontolmi a jótéteményeket. Kacagató.

Előadások délután fél 6 órától.

Arányok: Páholy díszként 1 kor. Zartszék 1 sor. I-60 hely 30 fillér. II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

URANIA

szokványos színház.

(Bárd Sándor-utca 1. szám, Szabvány-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1911. október 19.

1. Az olasz Riviera. Látványosság. — 2. Tontolmi. Humoros. — 3. Kerpai vízesések. Látványosság. — 4. Pórujáró udvarló. Humoros. — 5. Két csibész Bohózat. — 6. Szép születésnap ajándék. Komikus. — 7. A holdkörös Dráma. — 8. Egy elhőcsajított riportter sorsa. Dráma. — 9. Október 6. Eredeti felvétel az idei gyászünnepegről.

Előadások a. a. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Arányok: I. hely 1 kor., II. hely 90 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

SALAMANDER

cipők elárúsítása.

Oriási választék
valódi amerikai
VADASZ-CZIPŐKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére 18 K. 50 f. luxus kivétel 20 „ 50 .

WEINBERGER JÁNOS, ARAD

elsőrendű cipőáruház.

1916

Tessék a kirakatot megtekinteni.

Telefon 312. szám.

Hoffmann
Sándor
Arad, Színház-épület.

Mélyen leszállított árban, megbízható jó minőség, szolid és pontos kiszolgálás!

Szönyegekl!

Argaman, Axminster, nyirott, futó- és fali szönyegek, szövet- és csipkefüggönyök, stórok, diványátvetők ágy- és asztalterítők dus választékban.

300 cm. nagy szőnyeg csekély hibával 40 forint helyett most 21 forint.

Flanell takarók 1.50 forinttól feljebb.

Remek szép réz karnis 1.75 darabja.

Vitrage rudacskák darabja 15 krajcár.

őszi és téli paletok, plüss- és szörme-felöltők, és leányfelöltők, bluzok, aljak.

VIDÉKRE BÉRMENTVE

120 széles angolszerű kelmék méterje 1-1.50 kor. 1.20 széles cheviot minden színben 1.50 korona, 140 széles kosztüm-kelmék minden színben 3-5.- korona.

Szörme boák, muffok óriási választékban igen olcsó árak mellett.

Ehétenti csipke gal-lérok 15 krajcár darabja, Fátyolok minden színben 15 krajcár.

Kérjük a kirakatokat megtekinteni.

Ősz haj nincs.
Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer
HAIRREGENERATORRAL
megnedvesítjük.

≡ Nagy üveg ára 2 korona. ≡
Főraktár:

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

1 üveget ingyen láda és csomagó-
ással bérmentve küld. 1524

Hauszer K. Géza

hangszerkészítő
Arad, Deák Ferenc-utca 40. szám.
(Dr. Winter-ház.)

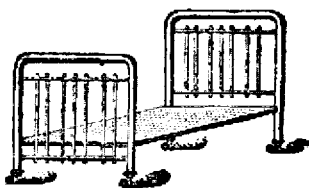
Van szerencsém igen tisztelt megrende-
vőmet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

hangszer műhelyem

Deák Ferenc-utca 40. szám alatti
van. — Raktáron tartok dus vá-
lasztékban mindennemű hangsze-
reket. Elvállalok hangszer átalaki-
tásokat és javításokat legjutányo-
sabb árak mellett. Vidékre meg-
rendeléseket leggyorsabban esz-
közlök. Szíves partfogást kér ki-
váló tisztelettel

Hauszer K. Géza,
hangszerkészítő. 2801

Telefon 847. szám.
Garai Károly
vasbutorgyára
Aradon, József főherceg-ut II-
sz. és Karolina-utca sarok

Gyárt rézbutorokat a legegyszerűbbtől a
legmodernebb kivitelben, vasbutorok nem-
zetközi szállítása a világ minden irányá-
ban. Képvisele a bel- és külföld minden
nagyobb városában. 3471

Barthl János

épület és műlakatos
Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkákat, u. m.: épület-
vasalásokat, vaskerítéseket, sűrű-
csokat, takaréktűzhelyeket és min-
dennemű javításokat pontosan és
jutányos árakon.

Költségvetéseket úgy helyben, mint
vidéken díjmentes-n.

A n. é. közönség becses párt-
fogását kéri, kiváló tisztelettel

1175 Barthl János.
Jó házból való fiuk tanulóul felvétetnek.

PFAFF szabadalmazott
golyós csapágy
Varrógépek

a jelenkor legjobb gépei, könnyű,
zajtalan járás, utóérhetetlen tar-
tósság, műhímezésre, harisnya- és
tehneműtömésre, kiválóan alkal-
masak könnyű járásuk folytán. Dus
választék családi és ipari célokra.
Egyedüli képviselő

Hammer Vilmos

műszerésznei Arad, Szabadság-tér 7.
Nagy szakszerű javító műhely.
≡ Telefon szám 96. ≡

Az iskolai beiratás alkalmából
2000 drb. fiu és gyermekkalap
a legolcsóbb árban lesz elárusítva.

Megérkeztek a legújabb divatu női modell posztó kalapok és
női csibész kalapok, 5 korona darabja, olcsóbb mint bárhol.

A legújabb divatu saját készítményű nyulszőr kemény és puha férfi
és gyermek kalapok minden színben és divat formában.

Vidékről beküldött bármely kalap tisztítása és festése ha
az 3 darab, portómentesen szállítatik vissza.

A n. é. közönség pártfogását kéri tisztelettel 4116

Bittenbinder Konrád,
Arad, Deák Ferenc-utca 42. szám.

Miért
Ne fogadjunk el
Má-á-ást!

csak óriás
FEDÁK

Cipőcrém-et??

Mert **szép fényt ad**

Mert Elegáns tőle a lábbeli

Mert

**puhán
tartja**

Mert Nem rongálja

Mert 4891

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a

legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit
tartalmaz,

mint egy 30 fillér-ért
más doboz

ebbe a drága vi-
lágban az egyedüli **olcsóság.**

Uri hölgyközönség szives figyelmébe!

A n. é. hölgyközönséget értesítem, hogy női ruha divattermemben elvállalok a legújabb párisi divatlapok után készített angol és francia kosztümöket és ruhákat legizlésebb kiállításban, jutányos árak mellett. Szives megbízásokat kér kitűnő tisztelettel.

WEISZ SAMU női-szabó, Weitzer János-utca 10. sz.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműkben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zélogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereitelésnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné
felkeresni vételkény-
:: szer nélkül ::

Vogel László

műorás és ékszerész üzletét

Veszek zálogcédulát,
tűrt aranyat vagy más
tárgyakra becserelem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Akinek jó, erős és csinos férfi, női és gyermek cipőre van szüksége, az forduljon bizalommal 4717

Weisz Márton

cipőüzletéhez

(Deák Ferenc-u. 6. sz.)

hol olcsó árak mellett óriási választékban valóban saját készítményű cipők kaphatók állandóan. Megrendeléseket a legcsinosabb kivitelben eszközölünk.

Tessék próbavásárlást tenni!

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezésekkel **csillárokkal**

együtt kedvező fizetési feltételek mellett szívesen és szívesen

KOCH DANIEL

Hamesceceglé és telefonberendezési vállalat.
Arad, Deák Ferenc-u. 42.

Ha olcsón

akar vásárolni

ugy keresse fel
okvetlen mielőbb

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházat

ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,

hol legújabb divatu
női és gyermek

felöltők és szőrmeárak

óriási választékban feltűnő olcsó árban kaphatók.

Társat keresünk

reklámvállalatunkhoz.

Befektetés nem szükségeltetik, csak a hirdetési szakmában való szakértelem. Értekezni lehet 10-12 és 3-6-ig Deák Ferenc-utca 83. sz. I. 5054

Imre és Neumann.

25 év óta fennálló

vegyeskereskedés

korlátlan italméresi jog és trafikjoggal, nagyközségben, konkurencia nélkül biztos megélhetés, házzal együtt előnyös feltételekkel

Átadó.

Bővebbet Nagy Ferenc cégnél Aradon 4742

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágásra kitűnően, készülnek

HALMOS

fogászati műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadságtér és Asztalos Sándor-utca sark)

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 688.

4271

Andrássy-tér 8. számú

házban egy

üzlethelyiség

— különösen dohánytőzsdének alkalmas — folyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22

Új disz mü, mázoló és fényező műhely.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy Arad, Kossuth-utca 58. sz. a. mázoló és fényező műhelyt nyitottam.

Elvállalok mindennemű épület, butor, portálé mázolást, fényezést, fioderozást és bármilyen kivitelű fényezéseket legszolidabb és legizlésebb kivitelben, igen jutányos árakban. Viszokra is arkülömbözöt nélkül.

Szives megbízásokat kér:

Papp András

fényező és mázoló. 4065

Hölgyeim!

saját érdekükben cselekszenek, ha Aradon, Salacz-utca 1. sz.

ház II. emeleten levő

trotteur, concert,

gyász és leányka

kalap-divatszalo-

nomat

meglátogatják, ahol nagy választékban kaphatók a párisi körutamból magammal hozott legújabb divatu női kalapok. Nagybecsű vevőimet

olcsó árról

és figyelmes kiszolgálásról biztosítom. Javítások kívánatra azonnal elkészülnek. Kérem szives pártfogásukat, teljes tisztelettel: 4591

Maison Ritscher.

Tanulóleányok

heti fizetéssel

könyvkötészetünkbe

felvétetnek.

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar

építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkálatokat, úgy mint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását

ugy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,

építész.

FÁFELHORDÁSI VÁLLALAT.

Bárkinek faszükségeit mérsékelt áron lakásba szállítja naponta, pince, kamra vagy bármely egyéb helyiségből

LOVAS KÁROLY

lakás, ablak, parketa tisztító

és poloskairtó vállalata.

Arad, Mihály-utca 86/B.

TELEFON 789.

4437

TELEFON 789.

Gyönyörű muffok, divatos boák
legolcsóbb árban kaphatók

MAYER MIKLÓS szücsüzletében

ARAD, Kossuth-utca 5. sz.
(Saját ház.)

**Ugyanott mindennemű szörme-
 javítás gyorsan és pontosan
 elkészítetnek.**

CERES-DIJ-KIÍRÁS

K. 30.000.-

Azon céből, hogy a CERES-telzst ott is bevezessük, a hol azt régi szokásból vagy megokolatlan előítéletből kifolyólag még nem használják, azon kérésrel fordulunk hű vevőinkhez, a kik meggyőződésből és praktikus tapasztalataik alapján használják ezen cikket, miszerint a következő kérdésekre válaszolni sziveskedjenek:

1. Mi készítette Önt arra, hogy a Ceres-ételzsirral kísérletet tegyen? 2. Milyen előnyei vannak ezen ételzsirnak más ételzsirokkal szemben? 3. Mely előnyel teszik azt Önre nézve nélkülözhetetlenné? 4. Ismerőseit hogyan győzi meg ezen előnyökről?

Ezen kérdésekre vonatkozó jó válaszokra a következő díjakat tűzzük ki, a melyek kisorsoltatnak:

1 díj á K	1000 = K	1000	20 díj á K	100 = K	2000
10 díj á K	200 = K	2000	1000 díj á K	20 = K	20000

Azon pályázók között, a kik a feleletek külalakja és tartalma folytán különösen jó válaszokat küldenek be, a következő nyeremények kerülnek kiosztásra:

1 nyeremény á K	1000 = K	1000	5 nyeremény á K	200 = K	1000
2 nyeremény á K	500 = K	1000	20 nyeremény á K	100 = K	2000

Osszesen K. 3000 K. 22.000 K. 2000 K. 3000

Egy pályázati bizottság, melynek összehívását annak idején az újságokban közölni fogjuk, el fogja dönteni, mely válaszok fognak a 25 000 Koronát kitevő díjak kiosztására céljából kisorsoltatni és mely pályázók kapják meg a 28 nyereményt, melyek összege: 5000 K. **K. 30.000.-**

Ezen pályázaton mindazok részt vesznek, a kik a fenti négy kérdésre vonatkozó jó választ alanti cégnek legkésőbb 1911. évi november hó 15-ig beküldik és legalább öt papírszállaggal (1/2 kg os Ceres-kockák vagy csomagokból) azt igazolják, hogy a mi Ceres-ételzsirokat fogyasztják; minden további öt szalagért a jó válaszok beküldője egy-egy további sorsszámot kap és ezáltal a sorsolásnál kétfőz, illetve többszörös esélye van.

A húzás a jegyzői szabályzat 88. szakasza értelmében a cs. k. közjegyző, Dr. Kopetz H. R. ur jelenlétében s irodájában 1911. évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni. A nyertesek a díjakat azonnal megkapják, minden levonás nélkül. Az összes nyertesek jegyzéke kinyomattatik és kívánatra bárkinek beküldde ik.

6898

SCHICHT GYÖRGY R.-T., „Dij-pályázat,” AUSSIG, BÖHMEN.

Nők legforróbb vágya SZÉPNEK LENNI!

Ezt legkönnyebben érhetik el a HAJÓS-féle IBOLYA-CREME használatával.

Ára 1 tégelynek 1 korona.

Kapható mindenütt.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Hat gymnasiumot, vagy hat reáliskolát, vagy hat polgári iskolát végzett fiatal embert

GYÓGYSZERÉSZ-GYAKORNOKNAK ELFOGAD

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszerész

421

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

INGYEN!!

adok gumi-sarkot a nálam vásárolt női cipőkre.

Okt. 31-ig mélyen le szállított áruk.

Üzletemet nov. 1-én ugyan e házba áthelyezem és azt megnagyobbitva a legfinomabb

női, férfi és gyermek-cipőkkel,

valamint a legfinomabb kalapokkal és

uri divatcikkekkel felszerelve Aradon még nem létezett

olcsó árakban

árusítom. Olcsóságomról tessék meggyőződni. 4011

Iványi Menyhért

cipő raktára ARAD, Forray-utca (Gr. Hunyady-palota.)

Gyakornok

vagy 5046

írnök**Garba község**

jegyzői irodájában

NOV. 1-től alkalmazást

nyerhet.

Ajánlkozások

Kotzó Károly jegyzőhöz

intézendők.

Ne üljön fel semmiféle hangzatos reklámnak, hanem saját érdekében felhívom a figyelmét, mert most ismét nagyobb mennyiségű áruk érkeztek, amelyeket csak

az Asztalos Sándor-u. 4. sz. alatt levő

CSIPKE ÁRUHÁZBAN

lehet beszerezni. Kiadásra kerülnek a következő

olcsón beszerzett áruk

Női ing R. Schiffonból 75 kr.-tól
Női nadrág R. Schiffonból 74 kr.-tól
Blott alj I. dupla 125 kr.-tól
Lüszter alj I. dupla 125 kr.-tól
Selyem alj I. dupla 375 kr.-tól
Műdervédő batlezt 52-59 kr.-tól
Batlezt alj 125 kr.-tól
Taft selyem I. métere 68 kr.
Calkos selyem I. métere 82 kr.
Gyermekruhák 75 kr.-tól
Eszernyők 120 kr.-tól
Férfi ing R. R. Schiffonból 99 kr.-tól
Férfi ajour sokal 39 kr.
Férfi nyilas sokal 39 kr.

Zsebkendő tucatja 58-120 kr.-tól
Gallér csak 7 kr.
Kézeltő párja 8-16 kr.
Harlanya 3 pár 50, 60 és 100 kr.
Közimunka kongré kezdés 125 kr.
Csalpke métere I kr.-tól
Csalpke szövét 25 kr.-tól
Csalpke gallérok 50 kr.-tól
Czérna keztyük 15 kr.-tól
Férfi nyakkendők 10 kr.-tól
Hosszu glase keztyük 150 kr.
Glase keztyük rendes 59-85 kr.
Női ajour harisnya 35 kr.
Női nyilas harisnya 39 kr.

Csalpke és csalpkebetétek nagy választékban. — Csalpke-szövetek nagy választékban.

Azonkívül érkeztek nagyobb mennyiségű csalpkefüggönyök, stórok, himzett madeira, schweizi himzéseik, női és férfi harisnyák, gyermek-harisnyák, selyem- és cérna-keztyük, finom női fehérneműek, női kötők, stb. Meglehető olcsó árak.

Kérjük a vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni, mivelhogy most ismét igen nagymennyiségű újabb áruk érkeztek.

2601

Tisztelettel

Csalpke áruház.

Óvás: Figyelmeztetjük a t. vevőközönséget, hogy üzleten kívül senkit sem jogsítunk fel cégünkől áruk elárulására.

Férfi ruhaeszüvet gyapjuból frt. 1.20 kezdve. — Blous 1.25 kr.

YOGHURT.

Dr. Floris Á. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „Miképen lehetünk hosszúéletűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél bacteriumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a bélben való rothadást.

A vértestecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomornak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalmasan pusztítja a bacteriumokat így a táplálék felszívódását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezenkívül azt a legüdvösebb legerencesebb és számukra leghasznosabb munkáját is fejt ki, hogy a véredényekben lerakodott vékony mészréteget úgy a vastagabb mint a vékonyabb hajszáledényekben parányi szemcsékre oldja fel.

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyetlen biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánlják gyomor és bél rendetlenség-eknél, elerőtlenedett, lesoványodott vérszegény betegeknek rossz emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL A R A D.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen szagtalan!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsepp.

Kitűnő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorsabályozó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főfájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —

Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kizárólag!

1846

Rozsnyai Máttyás

gyógyszertárában

Arad, Szabadság-tér.

Urak figyelmébe

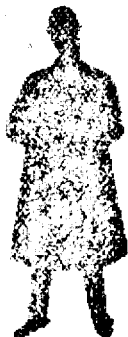
Ha akar elegáns öltözködni, az tekintse meg minden randalán hányaszor nálunk nagy bel- és külföldi eszvet raktárunkat az

Angol uri szabó üzletében

Dedák Ferencz-utca 40. sz. (Dr. Winter-féle házban) nálam már 60 koronától kezdve egy elegáns szabású és állomány vagy felöltő, finom eszvetekből kifogástalan kivitelben, mérték után részletfizetésre is kapható. 1900

Becses partfogásukat kérve, maradok tisztelettel

Horváth Flórián, angol uri szabó.

A legelegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők

Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD ANDRÁSSY-TÉR 8
a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Szives tudomására hozzuk a n. é. hölgyközönségnek, hogy az eddig megszerzett pártfogásuk fokozása céljából az őszi árukon feltüntetett szigorúan szabott árakból a mai naptól fogva 10% engedményt nyújtunk.

82308-1911. kh. sz.

Hirdetmény.

Értesültem arról, hogy Árad szab. kir város országgyűlési képviselőjének f. évi október hó 19-én tartandó beszámolója alkalmából a város lakosságának egy része tüntetésekre készül.

Mint hogy a tüntetések rendszerint rendzavarásokra, a személy és vagyonbiztonság veszélyeztetésére vezetnek, a város közönségének nyugalma, biztonsága, valamint a szabad közlekedés és forgalom biztosítása érdekében figyelemzetem a lakosságot, hogy az ez alkalomból tett rendőri intézkedéseket pontosan betartsa, a járdákat, közlekedési utakat el ne állja, nem engedélyezett csoportosulások, felvonulások rendezésétől, vagy az abban való részvételtől tartózkodjék, másoknak akár szóval, akár tettel való bántalmazásától, mások vagyonának megrongálásától, szóval minden törvénytelen cselekedettől óvakodjék, mert az engedély nélküli csoportosulásokat, felvonulásokat karhatalommal felfogom oszlatni és a rendzavarókkal szemben a legszigorúbban fogok eljárni. A szülőket, gondnokokat, tanonc tartó gazdákat pedig felhívom, hogy gyermekeiket illetve gondnokoltjaikat, tanoncaikat a csoportosulásban és az esetleges rendzavarásokban résztvételtől tiltsák el, mert rendzavarások esetén a fellépő rendőrség sem a gyermekek, sem a nők, sem bárkivel szemben kivételeket nem tehet, és az esetleges következményeket mindenki első sorban is önmagának tulajdonítsa.

Árad 1911. évi október hó 17-én.

Sarlot s. k.
főkapitány.

Molnár Antal

épület- és bútoreasztalos

Árad, Kápolna-u. 3. sz. (sajátház.)

Vállalja minden e szakba vágo munkák készítését, valamint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész bútorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szives pártfogást kér kész szolgálattal 8961

Molnár Antal,
épület és bútoreasztalos.

6 erkölcsű fia tanulónak felvétetik.

Husserl Manó

Árad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Ceatornázás és vízvezeték szerelő bádogos. Készít modern bútor veretét. Fémcsiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sárga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüstözés.) 8341

Galvanoplasztikai munkák

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy az őszi ujdonságok, a legelegánsabb utcai és estélyi cipőkben már megérkeztek. Kobrak-cipők minden formában és kivitelben.

Lányi Marcell,
cipő-különlegességi raktára
Árad, Atzél Péter utca 1. sz.

1659

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
UDIT-GYÓGYIT

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványviz.

Vese és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és lővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Orvosilag ajánlva.

Áradt főlerakat

Pollák József cégnél, József főherceg ut 11. sz.

Telefon 218. sz.

Árad, Szabadság-tér 18.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Gyönyörű ajándékot

küldünk Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha a névjegyünknek szíveskedés czéljából nekünk

100 darab címet
(csak vidéki)

magán és államhivatalnokok, tanítók, főpapok, orvosok, és segélyi hivatalnokok, gyárosok és gyári hivatalnokok, jobban szituált magánzók, kereskedők, iparosok stb. címet lakóhelyi-rolés annak környékéről, tisztán és olvashatóan egy iv papírra letve beutál.

Vertrieb patentierten Neuheiten.

LEOP. WEISZ, Wien, 11/2. Hofenedergasse 1.

Uj fodrász-üzlet!

A nagyérdemű közönséget van szerencsém értesíteni, hogy

Árad, Deák Ferenc-u. 8. sz.

alatt egy fényesen berendezett **borbély- és fodrász-üzletet**

nyitottam. Szakképzettségemet e téren mint vezető 4 éven át Hilyer Mihály jőnevű fodrász-üzletében szereztem. Főtörekvéseem leend az igen tisztelt vendégeim legkényesebb igényeit is mindenkor figyelmes kiszolgálással legjobban kielégíteni. 5013 Szives pártfogásért esedezik

Welschilich Ignác

borbély és fodrász.

Aradi Nyomda

Részvénytársaság

készít 100 darab

névjegyet

elefántcsontpapíron
= nyomva =

2 koronáért.

Vidékre 2 korona 40 f.
beküldése esetén bér-
= mentve szállít. ::

Tűzifa!

Tűzifa!

Igen tömören ölelve, jutányos áron tapható

Kőrfűrészemelfűréssel, 3 vá-
gás, ölenként 2 K 40 f.-rel drágább

Dengl Lajos

fatelepen Kossuth-utca végén
a régi temető előtt.

Telefon: 674.

Tűzifa!

Egy ügyes

kifutó fiú

nyomdánkban

felvétetik.

M kir. Államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1911. október hó 1-től.

Arad-Budapest.								
Állomások	Sv.		Gy.		Tvas.		Sv.	
	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	
Arad	5-08	6-09	8-20	11-37	4-16	4-51	9-24	
Sofronya	5-17			11-53		5-08	9-33	
Kürtös	5-27	6-23		12-07	4-35	5-25	10-37	
Lökőháza	5-37			12-22		5-44	10-52	
Bánhidai major	5-47			12-28		5-51		
Országút	6-02					5-56		
Kétegyháza	6-10	6-47	9-03	12-36	4-59	6-08	10-46	
Ujkigyós	6-24			12-59		6-21	10-59	
Békés-Csaba	6-35	7-06	9-23	1-11	5-19	6-32	11-01	
Békés-Földvár	6-43	7-09	9-26	1-29	5-22	7-02	11-09	
Mezőberény	6-56			1-42	5-33	7-07	11-20	
Gyoma	6-57			1-44	5-35	7-08	11-21	
Ménfőcsanak	7-07	7-29		1-54	5-42	7-13	11-28	
Menfőcsanak	7-31	7-49	10-06	2-18	6-02	7-27	12-01	
Ménfőcsanak	7-36	7-56	10-13	2-25	6-08	7-32	12-07	
Ménfőcsanak	8-02	8-18	10-38	2-53	6-21	7-45	1-01	
Pusztapata	8-03	8-19	10-39	3-01	6-22	7-46	1-02	
Pusztapata	8-27	8-34		3-22		8-03	1-13	
Pusztapata	8-48	8-43		3-35		8-16	1-16	
Szajol	9-01	8-52	11-10	3-47	7-08	8-21	1-18	
Szajol	9-19	9-05	11-22	4-03	7-16	8-29	1-26	
Ujváros	9-26	9-17	11-29	4-15	7-28	8-41	1-38	
Ujváros	9-49	9-36	11-45	4-38	7-51	8-54	1-41	
Ujváros	9-54	9-39	11-47	4-43	7-56	8-59	1-46	
Táplógyörgye	10-13			5-02		9-03	2-06	
Táplószecső	10-27			5-17		9-18	2-21	
Nagykátán	10-51	10-13	12-16	5-44	8-21	9-34	2-34	
Táplószecső	11-08			6-02	8-33	9-46	2-51	
Táplószecső-Táplószecső	11-22	10-35	12-39	6-16	8-47	10-00	3-05	
Mende	11-37			6-31	8-52	10-15	3-20	
Gyömrő	11-46			6-40	9-01	10-24	3-29	
Maglód	11-53		12-57	6-47	9-08	10-31	3-36	
Rákóczi	12-17			7-07	9-28	10-51	3-56	
Kőbánya fel. p. u.	12-23			7-13	9-34	10-57	4-02	
Budapest k. p. u.	12-30	11-25	1-25	7-22	9-43	11-06	4-11	

Budapest-Arad.								
Állomások	Sv.		Gy.		Tvas.		Sv.	
	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	
Budapest k.p.u.	11-23	7-05	8-00	9-00	12-20	5-08	9-33	
Kőbánya felső p. u.	11-33		8-11		12-30		9-43	
Rákóczi	11-43	7-21	8-22	9-18	1-04	5-14	9-53	
Maglód	12-03	7-38	8-47		1-23	5-23	10-13	
Gyömrő	12-13		8-54		1-31		10-21	
Mende	12-23	7-49	9-04		1-39	5-44	10-31	
Táplószecső-Táplószecső	12-33		9-11		1-53		10-41	
Táplószecső	1-03		9-21		2-06		11-01	
Nagykátán	1-13	8-19	9-41	8-04	2-28	6-01	11-11	
Táplószecső	1-23		10-00		2-47	6-11	11-21	
Táplógyörgye	2-03		10-11		2-57	6-21	11-31	
Ujváros	2-13	8-50	10-25	8-34	3-13	6-35	12-01	
Szajol	2-23	8-51	10-30	8-35	3-15	6-37	12-11	
Szajol	2-33	9-09	10-52	8-53	3-41	7-01	12-21	
Pusztapata	3-03	9-29	11-09	4-00	4-07	7-25	1-01	
Pusztapata	3-13	9-43	11-25	4-14	4-27	7-35	1-11	
Ménfőcsanak	3-23				4-41	7-45	1-21	
Ménfőcsanak	3-33				4-55	7-55	1-31	
Gyoma	3-43	10-13	12-05	4-45	5-21	8-05	1-41	
Mezőberény	3-53	10-14	12-10	4-46	5-24	8-08	1-51	
Békés-Földvár	4-03	10-37	12-33	5-05	5-53	8-20	2-01	
Békés-Csaba	4-13	10-43	12-40	5-06	6-03	8-23	2-11	
Ujkigyós	4-23	11-03	1-04		6-13	8-30	2-21	
Ujkigyós	4-33		1-13	5-34	6-23	8-33	2-31	
Kétegyháza	4-43		1-15	5-36	6-33	8-35	2-41	
Kétegyháza	4-53	11-21	1-28	5-47	6-43	8-38	2-51	
Országút	5-03	11-28	2-05	5-57	6-53	8-41	2-51	
Országút	5-13		2-17		7-03	8-43	3-01	
Bánhidai major	5-23	11-41	2-29	6-15	7-13	8-46	3-11	
Lökőháza	5-33	11-42	2-34	6-17	7-23	8-49	3-21	
Kürtös	5-43				7-33	8-51	3-31	
Sofronya	5-53				7-43	8-54	3-41	
Arad	6-03	12-24	3-29	6-28	7-53	8-57	3-51	

Arad-Tévia.						
Állomások	Gy.		Sv.		Tvas.	
	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Arad	12-32	2-14	4-04	7-12	6-32	11-15
Óihalom	2-26	4-15			6-43	11-32
Maroscsésér	2-37	4-24			6-52	11-43
Gyömrő Méné	2-49	4-37			7-05	12-01
Ópálos megálló	2-55					
Ópálos	3-02	4-48			7-17	12-15
Bánhidai major	3-07	4-53			7-22	
M.-Radna (6)	1-06	3-15	5-01	7-45	7-29	12-29
Milova-Odv.	1-06	3-25	5-11	7-57	7-34	12-33
Konop	3-49	5-42			7-56	1-03
Marosborsa	4-06	6-05	8-17	8-12	1-03	
Soborsin	2-01	4-48	7-01	8-53	8-55	2-03
Zám	2-19		7-23	9-14	9-20	3-07
Marosillye	2-41		8-16	9-59	9-59	4-11
Déva	3-07		8-43	10-39	5-09	
Piski (6)	3-18		9-03	10-52	5-17	
Piski (1)	3-25		9-10	10-52	5-24	
Bánhidai major	3-44		9-38	11-34	6-30	
Alvina	4-15		10-32	12-20	7-23	
Alvina	4-23		10-35	12-26	7-23	
Gyömrő Méné	4-34		10-53	12-39	7-41	
Ópálos	4-36		11-02	12-46	7-44	
Tévia	4-57		11-21	1-12	8-21	

Tévia-Arad.						
Állomások	Sv.		Gy.		Tvas.	
	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Tévia	8-16	3-01	10-57	2-05	8-51	
Gyömrő Méné	8-26	3-11	11-07	2-15	9-01	
Alvina	8-36	3-21	11-17	2-25	9-11	
Szászváros	8-46	3-31	11-27	2-35	9-21	
Piski	8-56	3-41	11-37	2-45	9-31	
Déva	9-06	3-51	11-47	2-55	9-41	
Marosillye (1)	9-16	4-01	11-57	3-05	9-51	
Zám	9-26	4-11	12-07	3-15	10-01	
Soborsin	9-36	4-21	12-17	3-25	10-11	
Marosborsa	9-46	4-31	12-27	3-35	10-21	
Konop	9-56	4-41	12-37	3-45	10-31	
Milova-Odv.	10-06	4-51	12-47	3-55	10-41	
M.-Radna (6)	10-16	5-01	12-57	4-05	10-51	
Bánhidai major	10-26	5-11	1-07	4-15	11-01	
Ópálos	10-36	5-21	1-17	4-25	11-11	
Ópálos megálló	10-46	5-31	1-27	4-35	11-21	
Gyömrő Méné	10-56	5-41	1-37	4-45	11-31	
Maroscsésér	11-06	5-51	1-47	4-55	11-41	
Ópálos	11-16	6-01	1-57	5-05	11-51	
Óihalom	11-26	6-11	2-07	5-15	12-01	
Arad	11-36	6-21	2-17	5-25	12-11	

Arad-Temesvár-Jászóváros.				
Állomások	Sv.		Tvas.	
	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Arad	6-15	12-37	4-33	7-19
Újarad	6-26	12-49	4-45	7-31
Németság	6-42	1-05	5-03	7-47
Vinga	6-55	1-18	5-19	7-59
Orcsifalva	7-06	1-29	5-30	8-10
Merczfalva	7-16	1-40	5-40	8-21
Szentandrási	7-27	1-53	5-52	8-32
Temesvár-Jv.	7-44	2-10	6-09	8-49

Temesvár-Jászóváros-Arad.				
Állomások	Sv.		Tvas.	
	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Temesvár-Jv.	6-06	8-50	2-24	9-24
Szentandrási	6-28	9-08	2-42	9-42
Merczfalva	6-48	9-23	2-56	10-06
Orcsifalva	6-44	9-32	3-06	10-16
Vinga	6-54	9-43	3-17	10-27
Németság	7-11	9-57	3-30	10-44
Újarad	7-28	10-13	3-47	10-51
Arad	7-38	11-22	3-56	11-01

(Díjazás nem díjazatik.)

Ha rovatban minden má egy-
esetű beírásnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 62. sz. M.
Kiadóhivatali iroda: 101. sz. M.
Szerkesztőség: 607. sz. M.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útjánvalon történik — a szerkesztés a névvel történik — vagy levelezés útján. Többnyelvű a hirdetés a névvel történik. Hirdetés megkezdésénél, (a jellegű leveleket kivéve) hivatalosítással meg kell a kiadóhivatal, az esetben, választásig csatolnival. Az apró hirdetések díja a sorok száma szerinti számított minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 20 fillér. A vastagabb betűkkel írtak a közlésnek aláírásukkal jellemezik. Az apró hirdetések 6 óráig tartanak. A hirdetés a kiadóhivatali hivatalban díjazással megkezdésére HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEN PÉL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelleg alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elfogadjuk el nem vissz. a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Takarékos, szerény

állami hivatalnoknő fokozatosan emelkedő fizetéssel, idősebb ur-ember férjet keres. Leveleket „Kelleme otthon” Temesvár 4. száma hivatalba, postrestante kérek. 5047

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolin foggermje. I 8328

LEVELEZÉS.

Kereselem

nett asszonyka tartós barátságát anyagiak kizárva. Jelige: „Sohasem halunk meg.” 5145

Elragadtatással

beszélnek mindenütt a „Molly” kozmetikum kitűnő hatásáról. Egy üveg ára 1 korona. Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

„Igaz barát.”

Csak rajta, majd meglátjuk, ki fog győzni. „Rózsa.” 5146

Enyhe, jó illatú,

lugmentes mosdó szappan a Földes-féle Margit szappan 70 fillér. III-4381

Szobaleányok!

Melyikük volna hajlandó megismerkedni magas barna fiatalemberrel, az írjon „Ádám és Éva” jelige alatt a kiadóba. 5144

607.

Higiénikus gummi-ujdonság a legjobb, 6 drb. 3 kor., 12 drb. 5 kor. 50 fill. Egyedárusítás Aradon: Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Nő, 32 éves,

de válófélben levő, nyugdíjképes uriember, ismeretség hiányában, oly fiatal özvegy, vagy leány ismeretséget keresi, ki hajlandó lenne vele a jövő boldogságát megosztani. Leveleket „Zigomár” jeligére e lap kiadóhivatalába kérek.

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. I-8329

ÜZLETEK.

Fűszer- és terményüzlet,

mely 12 éve fennáll, szép berendezéssel állásnyerés folytán átadó. Különösen vidékieknek ajánlatos. Czim a kiadóhivatalban.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás” rovatát használja

Aradi Cipészek

Termelő Szövetkezete főközlete: Csermón, Weinberger Menyhért. 3451

6 darab pompás illatú

nagyszerűen habzó lugmentes mosdó szappan 1 korona Földes Kelemennél. III-4781

Új női kalap divatterem.

Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívom Arad, Forray-utca gr. Hunyady-palotában megnyitott és modernül berendezett női kalap divattermemre, ahol legelegánsabb őszi és téli bécsi és párizsi modell kalapok dus választékban legolcsóbb árakban kaphatók. Kitűnő tisztelettel Havas Gizella 4981

Bortermelők

a törvény által előírt bornyilvántartási könyveket Pichler Sándor könyv- és papír-kereskedésében Arad, Szabadság tér 1. sz., telefon 308. sz. szerezhetik be. 2551

Halmokat

automatikusan berendez, mindenféle javítást elvállal, valamint használt malomberendezések jutányos áron kaphatók. Simala András szerelőnél Vilmos-u. 4. 5021

30—40 métermáras

makulatura olcsón eladó, Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében, Andrassy-tér 16. 555

Legújabb festőminták

kölcsönzésre is, két hétre 25 fillértől kezdve. Remek műlapok, olajnyomatok stb., lapban és kerettel. 112.000 kötetes kölesönkönyvtár, vidékre is kedvezményes áron. Krausz Paulin, Színházépület. Telefon 511. sz. 4481

Patkány Confect.

Új patkány- és egérintőszert husból előállítva. Biztos hatású és veszélytelen más állatokra. Hánzu Nestor Vöröskereszt Drogeria. 3621

Amerikai és angol

gyártmányú uri és női cipők nagy választékban raktáron Klein József cipőüzletében Arad, Petőfi-utca. — Városi és megyei telefon 826. szám. 8726

Ha pecsétes a ruhája

csak a „Purinált” használja. Vojtek és Weisz-tól I-8328

Képekterekből 4301

legnagyobb választék, legjutányosabban lesznek elkészítve Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és disznóáru kereskedésében. Telefon 588. Üvegezést is elvállal.

Eladók

teljes fűszer állványok felszereléssel, portállal, kívánatra áruval. Kosuth-utca 56. 4400

Minden ragyog,

ha Raport fémtisztítót használ, Vojtek és Weisz-tól. I-8326

Kereselem

jókarban levő rövid angol pianinét. Ajánlatok Lázár Sebőhöz Rákóczi-utca 80. küldendők. Ugyanott felvételnek cselédbiztosítások évi 5 koronáért. 4987

ALKALMAZÁST KERES.

Gyermektelen házaspár házmasternek ajánkozik. Cim a kiadóhivatalban. 5059

Egy intelligens urhoz

házvezetőnek ajánkozik esetleg magános urhoz is elmegy. Cim a kiadóhivatalban. 5064

ALKALMAZÁST NYER.

2 urhoz kereselem

egy házvezetőt, aki jól tud főzni és a házat rendesen és becsületesen ellátja. Ajánlatok „Házvezető” jelige alatt e laphoz. 5007

Elárnyított 555

felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. Andrassy-tér 16.

Üzletvezető, 5065

ki a vas és fűszerszakmát tökéletesen bírja alkalmazást nyer. Holländer Sámuel fia cégnél Csermón.

Hirdetmény.

A jegyzői s az adóügyi teendőkhöz teljesen jártas, józan s kifogástalan fiatal

egyén
3 havi időre s havi 120 korona fizetéssel azonnali belépéssel alkalmazást nyerhet

Ajánlatok alulírottához küldendők.

Tornova, 1911. október 16.

Marinkovits Mihály,
h. jegyző.

5061

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára
Weltzer János-utca 2. szám.
Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosabb árakon. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakaszeri javító-műhely.

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (a színház)

Használt

Ólom

megvételre keresztek

Jó egészségének

fontartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkitűnőbb fájdalom-
mólkán gyomortisztító házi-
has édes, hatása gyors és biztos.
1 üveg utasítással 4 fillér.
12 üveg franco K 480. Kapható
kiszárolag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszerárterem 4075
ARAD, BOROS BÉNI - ÉR.